

TARTALOM

Előszó	6
1. Isten utat mutat a döntéseinkben	8
AZ ELSŐ DÖNTÉSEK	
Isten döntése: A világ teremtése (Olvasmány)	10
2. Isten döntésre hív: Az ember döntése	12
3. Babel tornyának története	15
EGY NÉP DÖNTÉSHELYZETBEN	
Isten utat mutat egy országnak: Izráel és a próféták (Olvasmány)	17
4. Illés próféta nehéz helyzetben	19
Illés és a sareptai özvegy (Olvasmány)	22
Illés utóda: Elizeus próféta (Olvasmány)	24
5. Isten segít a betegségben: Naamán története	25
Isten Igéje választás elé állít: Jeremiás próféta (Olvasmány)	28
Isten népe nehéz helyzetben: A babiloni fogság (Olvasmány)	30
6. El lehet-e futni Isten elől? Jónás próféta története	33
Jónás imája (Olvasmány)	37
7. Kitartóan Isten mellett: Három ifjú a tüzes kemencében	38
8. Dániel az oroszlánok vermében	41
Isten üzenete a fogságban: Ezékiel próféta és a fogság (Olvasmány)	44
JÉZUS UTAT MUTAT A DÖNTÉSEINKBEN	
9. Készítsétek az Úr útját! Keresztelő János története	46
10. Jézus megkeresztelkedése	48
11. Mindennapi kísértéseink	50
12. Jézus megkísértése	52
Isten megvéd: A lelki fegyverzet (Olvasmány)	54
13. Értékes, de mitől?	56
14. Isten Igéje érték: A magvető példázata	57
15. Isten országa érték: Az igazgyöngy példázata	59
16. Aki értékrendet cserélt: Máté elhívása	61
17. Az alap a legfontosabb: Példázat a kősziklára épített házról	63
A gonosz szőlőmunkások példázata (Olvasmány)	65
18. Júdás árulása	67
AZ ELSŐ KERESZTYÉNEK KORA	
Az első keresztyének kora (Olvasmány)	69
19. Az első keresztyén gyülekezet	70
20. Pál, a pogányok apostola	72
Isten Igéje minden népet megszólít: Az első keresztyén misszió (Olvasmány)	74
Pál apostol Rómában (Olvasmány)	76
Keresztyének a Római Birodalomban (Olvasmány)	78
REFORMÁTUS EGYHÁZUNK	
21. Egyedül hit által	80
22. A református istentisztelet	82
23. „Isten, áldd meg a magyart...” Nemzeti imádságunk, a Himnusz	85
ÜNNEPELJÜNK EGYÜTT!	
1. Adventi várakozás az Ószövetségben	87
2. Mit mondanak az ószövetségi próféták Jézus eljövételéről?	89
3. Jézus megmossa a tanítványai lábát	90
4. Jézus és Tamás	92
5. Saul megtérése	94
Függelék: Énekeljünk!	96
Függelék: Térképek	109

„És látta Isten, hogy minden,
amit alkotott, igen jó.”

1Mózes 1,31

Azután ezt mondta Isten: Hozzon elő a föld különféle élőlényeket: különféle jászágokat, csúszómászókat és vadállatokat! És úgy történt. *Megalkotta Isten a különféle vadállatokat, a különféle jászágokat és a különféle csúszómászókat.* És látta Isten, hogy ez jó.

Akkor ezt mondta Isten: Alkossunk embert a képmásunkra, hozzánk hasonlóvá: uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, a jászágokon, az összes vadállaton és az összes csúszómászón, ami a földön csúszik-mászik. *Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket.* Azután megáldotta őket Isten, és ezt mondta nekik Isten: Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be a földet, és hajtsátok uralmatokat alá! Uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain és a szárazföldön mozgó minden élőlényen! Majd ezt mondta Isten: Nektek adok minden maghozó növényt az egész föld színén, és minden fát, amelynek maghozó gyümölcse van: legyen mindez a ti eledeleitek! Minden földi állatnak, az ég minden madarának és minden földi csúszómászónak pedig, amelyben élet van, eledelül adok minden zöld növényt. És úgy történt. És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó. *Így lett este, és lett reggel: hatodik nap.*

Így készült el az ég és a föld és azok minden serege. *A hetedik napra elkészült Isten a maga alkotó munkájával, és megpihent a hetedik napon egész alkotó munkája után. Azután megáldotta Isten a hetedik napot, és megszentelte azt, mert azon pihent meg Isten egész teremtő és alkotó munkája után. Ez az ég és a föld teremtésének története.*

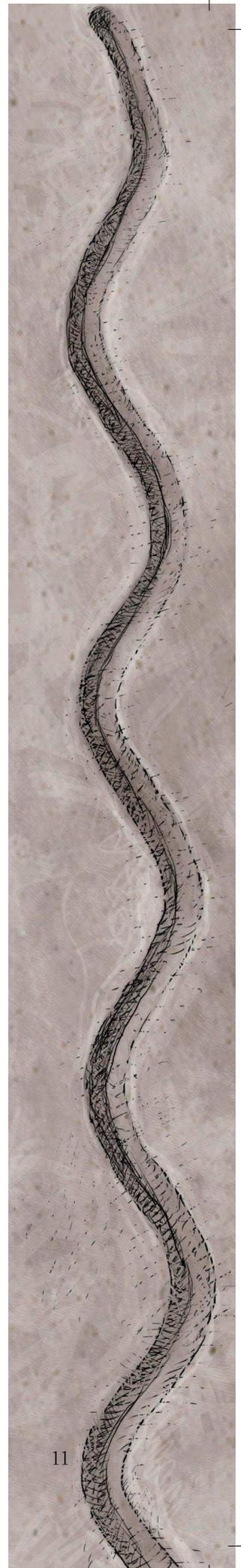
A FÉRFI ÉS A NŐ TEREMTÉSÉNEK A TÖRTÉNETE

(1Mózes 2,7–9.18–25)

Azután **megformálta az Úristen az embert** a föld porából, és az élet leheletét lehelte az orrába. Így lett az ember élőlény. Ültetett az Úristen egy kertet Édenben, keleten, és ott helyezte el az embert, akit formált. ...

Azután ezt mondta az Úristen: **Nem jó az embernek egyedül lenni, alkotok hozzáillő segítőtársat.** Formált tehát az Úristen a földből mindenféle mezei állatot, mindenféle égi madarat, és odavitte az emberhez, hogy lássa, minek nevezze; mert minden élőlénynek az a neve, aminek az ember elnevezi. Így adott az ember nevet minden jászágnak, az égi madaraknak és minden vadállatnak, de az emberhez illő segítőtársat nem talált. Mély álmot bocsátott azért az Úristen az emberre, és az elaludt. Akkor kivette az egyik oldalbordáját, és húst tett a helyére. **Az emberből kivett oldalbordát az Úristen asszonnyá formálta, és odavezette az emberhez.**

Akkor ezt mondta az ember: Ez most már csontomból való csont, testemből való test. Asszonyember legyen a neve: mert férfiemberből vétetett. Ezért hagyja el a férfi apját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és ezért lesznek egy testté.

„Ha valaki Krisztusban van,
új teremtés az: a régi elmúlt,
és íme: új jött létre.”

2Korinthus 5,17

A kígyó pedig ravaszabb volt minden vadállatnál, amelyet az Úristen alkotott. Ezt kérdezte az asszonytól: Csakugyan azt mondta Isten, hogy a kert egyetlen fájáról sem ehettek? Az asszony így felelt a kígyónak: A kert fáinak gyümölcséből ehetünk, csak annak a fának a gyümölcséről, amely a kert közepén áll, mondta Isten: Ne egyetek abból, ne is érint-

sétek, hogy meg ne haljatok! A kígyó erre így felelt az asszonynak: Dehogyan haltok meg! Hanem jól tudja Isten, hogy azon a napon, amelyen esztek belőle, megnyílik a szemetek, és olyanok lesztek, mint az Isten: tudni fogjátok, mi a jó és mi a rossz. Az asszony úgy látta, hogy jó volna enni arról a fáról, hogy csábítja a szemet, és kívánatos is az a fa, mert okossá tesz: szakított hát a gyümölcséből, és evett. Adott a vele levő férjének is, és ő is evett. Ekkor megnyílt mindkettőjük szeme, és észrevették, hogy meztelenek. Ezért fügefaleveleket fűztek össze, és ágyékkötőket készítettek maguknak. Amikor aztán meghallották az Úristen hangját, amint szellős alkonyatkor sétált a kertben, az ember és a felesége elrejtözött az Úristen elől a kert fái között. De az Úristen kiáltott az embernek, és ezt kérdezte: Hol vagy? Az ember így felelt: Meghallottam hangodat a kertben, és megijedtem, mert meztelen vagyok, és ezért elrejtöztem. Az Isten erre azt kérdezte: Ki mondta meg neked, hogy meztelen vagy? Talán ettől arról a fáról, amelyről azt parancsoltam, hogy ne egyél? Az ember így felelt: Az asszony, akit mellém adtál, ő adott nekem a fáról, ezért ettem.

Akkor az Úristen ezt kérdezte az asszonytól: Mit tetted? Az asszony így felelt: A kígyó szedett rá, ezért ettem. Akkor ezt mondta az Úristen a kígyónak: Mivel ezt tetted, átkozott légy minden jószág és minden vadállat között: hasadon jársz, és port egyél egész életedben! Ellenségeskedést támasztok közted és az asszony között, a te utódod és az ő utódja között: ő a fejedet tapossa, te pedig a sarkát mardosod. Az asszonynak ezt mondta: Igen megnövelem terheséged fájdalmát, fájdalommal szülsz gyermeket. Vágyakozni fogsz férjed után, ő pedig uralkodni fog rajtad.

Az embernek pedig ezt mondta: Mivel hallgattál feleséged szavára, és ettől arról a fáról, amelyről megparancsoltam, hogy ne egyél, legyen a föld átkozott miattad, fáradtsággal élj belőle egész életedben! ...

Isten és ember
közösségben

Isten

ember

bűn

**A bűn az Istennek való engedetlenség. Amikor nem azt teszem,
ami Isten akaratával megegyezik.**

Az Úristen pedig bőrruhát készített az embernek és feleségének, és felöltöztette őket. Azután ... kiűzte az Úristen az Éden kertjéből, hogy művelje a földet, amelyből vétetett.

Isten mindent jónak teremtett és az ember szabad akaratot kapott. A bűneset során az ember engedett a Sátán csábításának. Ennek a következményei a következők lettek:

- Megromlott Isten és az ember, ember és ember közötti kapcsolat.
- Megjelentek a bűn következményei a világban.
- Minden emberi nemzedékre kiterjedt a bűn, és a legsúlyosabb következménye a halál lett.

A bűn az emberi oldalról átléphetetlen. A szakadékot Isten hidalhatja át. Jézus Krisztus ezért jött a földre, hogy a bűnből való szabadulást, a megváltást elhozza nekünk.

A kerúbok mennyei lények, és feladatuk az őrködés. Szárnyakkal szokták őket ábrázolni.

Feladattár

- Játsszatok el olyan helyzeteket, amiről egyértelműen tudjátok, hogy jó vagy rossz! Utána olyanokat, amikről nem biztos, hogy azonnal eldönthető!
- Játsszatok el egy olyan jelenetet, amikor valakinek „megszólal a lelkiismerete”!

Bibliai kvíz

- Hol volt az ember első otthona?
- Mi volt az ember feladata?
- Milyen különleges fa volt az Éden kertjében?
- Mivel csábította el a kígyó az asszonyt?
- Hogyan büntette meg Isten a kígyót, az asszonyt és a férfit?

Tudod-e?

- Az első embert Ádámnak hívták, ami azt jelenti: ember. A bűneset történetében „az ember” helyett nyugodtan olvashatsz Ádámot is.
- A feleségét Ádám nevezte el Évának. Az Éva név azt jelenti: minden élők anyja, az élet továbbadója.

4. ILLÉS PRÓFÉTA NEHÉZ HELYZETBEN

Kicsoda Illés próféta?

Illés Isten kiválasztott embere volt: próféta. Amikor ő élt, az ország már két részre szakadt. Az északi részt Izráelnek, a déli részt pedig Júdának nevezték.

Illés Izráelben élt, ahol Isten nehéz feladatot bízott rá. Aháb király és Jezábel királyné uralkodása idején a nép idegen isteneket kezdett imádni. Mivel Izráel földjén és a környékén gyakran volt szárazság, ezért nagyon fontos volt számukra az eső. A környező népek, akik nem

Istenben hittek, kitaláltak maguknak egy istent. Baalnak nevezték el. Neki köszönték meg a jó termést és az esőt. Hozzá könyörögtek, ha szárazság volt. Az izráeli emberek pedig kezdtek elfeledkezni Istenről és ők is inkább a kitalált istenhez imádkoztak. Tudod miért? Mert Baal nem törődött azzal, hogy mi a jó és mi a rossz. Sőt: ha Baalt imádták, akkor azt hitték, hogy azt tehetik, amit akarnak.

Isten azonban nem örült ennek. Illés prófétára bízta, hogy mutassa meg a népnek, hogy ki az igazi és valóságos Isten.

Sivatagos és termékeny táj

ILLÉS PRÓFÉTA ISTEN SZAVÁT KÖVETI

(1Királyok 17,1–7)

Élt Izráelben egy **nagyon gazdag király, Aháb**. Apjától erős országot örökölt, és úgy gondolta, hogy ezt a hatalmat a házasságkötésével is megerősíti. **Elvette** hát Szidón királyának a lányát, **Jezábelt**. Szidón városa Izráeltől északra, a Földközi-tenger partján feküdt, lakói ügyes kereskedők, jó hajósok voltak. Nem ártott velük jóban lenni. Igen ám, de ez azt jelentette, hogy Jezábel **hozta magával a kedves bálványisteneit is**. És Izráelben egyre-másra épültek az áldozóhalmok. Baalnak templomot építtetett, Asérának szobrot állíttatott Jezábel. Százával hozatta a papokat, akik a bálványáldozatot végezték. **A nép pedig egyre távolodott Istentől**. Úgy gondolták, nehéz hinni egy láthatatlan Istenben, aki csak a törvényeiben és a parancsolataiban létezik. A bálványok viszont ott álltak szoborként előttük, láthatóak, kézzelfoghatóak voltak. Az izráeliek úgy érezték, végre van kihez könyörögni a jó termésért, esőért, vagy akár gazdagságért is.

Istennek nagyon nem tetszett ez a dolog. Elhatározta, hogy megleckézteti a népét. Ha kézzelfogható bizonyíték kell nekik, hát legyen. Tapasztalják csak meg, ki a hatalmasabb: Baal, Aséra vagy Izráel láthatatlan Istene. Tapasztalják meg kézzelfoghatóan, kitől is kapják az esőt.

Isten **elküldte Aháb királyhoz Illés prófétát:**

– *Az élő Úrra, Izráel Istenére mondom –* szólt Illés –, *akinek a szolgálatában állok, hogy ezekben az esztendőekben nem lesz sem harmat, sem eső, amíg én azt nem mondom.*

A Karmel-hegy napjainkban

„Én, az Úr vagyok a te Istened... Ne legyen más istened rajtam kívül!”

2Mózes 20,2–3

ILLÉS ÉS A SAREPTAI ÖZVEGY

Olvasmány

Háztartási eszközök Illés próféta korában

ISTEN GONDOT VISEL AZ ÖVÉIRE

(IKirályok 17,8–24)

A hosszan tartó szárazság idején Illés a Kerít-patak völgyében lakott, ahol Isten levette válláról a táplálék gondját. Hollók hordták neki a mindennapi betevő falatot, és a patakból ivott. Egy napon azonban kiszáradt a patak is. De Isten nem feledkezett meg Illésről.

Sarepta városába, egy özvegyasszonyhoz küldte.

Illés el is ment. *Amikor a város bejáratához érkezett, éppen ott volt egy özvegyasszony, aki fát szedegetett.*

– *Hozz nekem egy kis vizet valamilyen edényben, hadd igyam!* – kiáltott neki Illés – *Hozz nekem egy falat kenyeret is magaddal!*

De az asszony így felelt:

– *A te Istenedre, az élő Úrra mondom, hogy nincs miből. Csak egy marék liszt van a fazekamban, és egy kevés olaj a korsóban. Éppen most szedegetek pár darab fát, hogy hazamenve kisüssem azt magamnak és a fiamnak. Azt most megesszük, azután meghalunk.*

– *Ne félj* – szolt Illés –, *csak menj, és készíts a maradék lisztből egy kis lepényt, aztán hozd ki nekem! Magadnak és a fiadnak majd utána készíts! Mert azt üzeni neked Izráel Istene, hogy a lisztes fazék nem ürül ki és az olajos korsó nem fogy ki addig, amíg Úr esőt nem bocsát a földre.*

„Vesd az Úrra terhedet,
és ő gondot visel rád!
Nem engedi sohasem,
hogy ingadozzon az igaz.”

Zsoltárok 55,23

Az asszony elment, és úgy tett, ahogy Illés mondta. És sült kenyeret másnap és harmadnap is. Minden nap, amíg a szárazság tartott. Mert akárhányszor hozzálátott a sütéshez, mindig talált a fazékban annyi lisztet, a korsóban annyi olajat, amennyi elég volt a kenyérhez.

Így elégedéltek, Isten ígéretére bízva magukat. Ám egyszer csak megbetegedett az asszony fia. Annyira rosszul volt, hogy már nem is lélegzett.

Illés, aki szintén velük lakott a házban, fogta a fiút, felvitte a felső szobába, ahol lakott, és az ágyra fektette.

– Istenem, Uram! – könyörgött – Miért hozol bajt erre az özvegyre, akinek én a vendége vagyok? Mentsd meg a fiát!

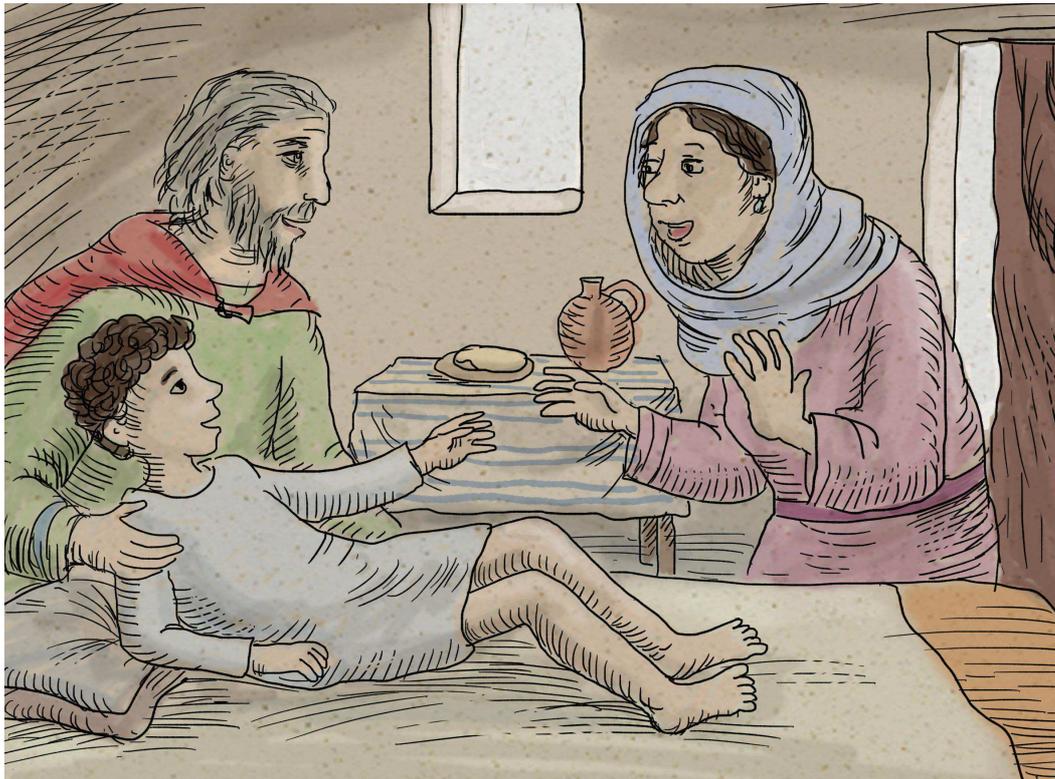
Azután háromszor ráborult a gyermekre, és közben így könyörgött:

– Istenem, Uram! Engedd, hogy visszatérjen belé a lélek!

Az Úr meghallgatta Illés szavát.

– *Nézd, él a fiad!* – mondta az asszonynak, aki nem akart hinni a szemének.

– *Most már tudom* – szölt végül –, *hogy te Isten embere vagy, és hogy igaz a te szádban az Úr igéje!*

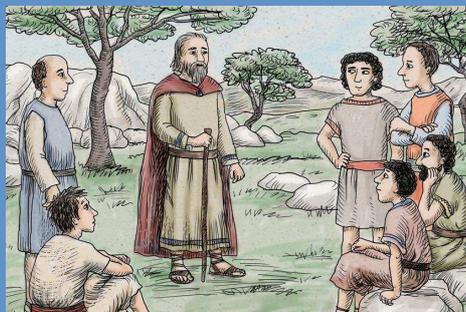
A sareptai özvegy fiának feltámasztása

ILLÉS UTÓDA: ELIZEUS PRÓFÉTA

Olvasmány

Prófétaiskola

A prófétákat Isten választotta ki és hívta el erre a feladatra. Tudad-e, hogy az Ószövetség korában már voltak prófétaiskolák? Persze nem az iskolapadokban ültek a nagy szakállú próféták, és filmek segítségével mutatták be nekik, hogyan is kell jól prófétálni. Egy-egy nevesebb próféta körül viszont sokan gyűltek össze. Közülük a próféta kiválasztott néhány tanítványt magának. A próféták tanítványait prófétafiaknak is nevezték, mert a prófétát atyjukként tisztelték. Sokszor egy közösségben is éltek. Általában szőrruhát hordtak, néha kicsit furcsán viselkedtek, ezért előfordult, hogy csúfolták is őket. Isten üzenetét tolmácsolták a népnek, és nemegyszer zenével, táncsal estek révületbe.

ELIZEUS ILLÉS PRÓFÉTA UTÓDJA LESZ

(2Királyok 2,1–18)

Illés körül is voltak prófétafiak, neki is voltak tanítványai. De olyan igazi tanítványa, akivel megosztotta mindenét, csak egy volt: Elizeus. És a paláستal kezdődött minden.

Illés prófétának volt egy nevezetes ruhadarabja, a palástja. Nem arról volt nevezetes, hogy drága bíborból készült, és színes fonállal volt kihímezve, mint egy királyi palást. Nem is arról, hogy csodatévő erővel bírt, mint a mesebeli varázköpenyeg. Hanem arról, hogy az volt a próféta legszemélyesebb ruhadarabja. Azt viselte minden útján. Abba burkolózott, amikor a szabadban töltötte az éjszakát. Az védte az esőben és a homokviharban, mert erős, durva szövésű anyagból készült, mint egy sátor. Már messziről megismerték a prófétatanítványok, hogy ott jön Illés, pedig még csak a palástját látták.

Amikor Illés elhívta magával Elizeust, hogy legyen a tanítványa, ráterítette a palástját. Ami azt jelentette: ezentúl hozzám tartozol, mint ez a köpeny. A szolgálatomba állsz, mindenütt velem leszel. És valóban, Elizeus számára ez a „csodaköpeny” életre szóló kapcsolatot jelentett. Nemcsak az Illésnek való szolgálatában, hanem az Úrnak való szolgálatában is. Még csodat is tett vele Elizeus. Hogy milyen, legjobb, ha elolvasod a Bibliádban. Keresd meg az Illés elragadtatásáról szóló részt: 2Királyok 1,1–18.

Most már tudod, hogy Illés nem halt meg, hanem magához vette őt Isten. Persze nem csak úgy egyszerűen! Tüzes harci szekér jött érte az égből, parazsat fújó, villámszűrű lovakkal. Nem maradt Illés után semmi, csak a válláról leesett palástja. Ennyi volt az öröksége. De Elizeusnak ez éppen elég volt. Mert a paláстal járt még valami: az Illésben munkálkodó Lélek, az Istennel való élő kapcsolat. Ezzel megkapta a legelső tanítványnak járó feladatot is: Elizeus lett a prófétatanítványok, a prófétaiskola új vezetője. Ha érdekel, hogyan is működött ez az iskola, hogyan éltek a prófétatanítványok, olvasd el a Bibliádban a 2Királyok 4,1–7 és 38–44. részt is!

Naamán azonnal Elizeushoz rohant:

– Igazad volt! Meggyógyultam. *Most már tudom, hogy nincs máshol Isten az egész földön, csak Izráelben. Fogadd hát el az ajándékomat!*

De a próféta a fejét rázta:

– **Nem.** Nem fogadok el semmit. És Naamán hiába mutogatta a kincseit. Hiába unszolta, a próféta hajthatatlan maradt.

– Rendben van – mondta végül Naamán –, de ha te nem fogadsz el tőlem semmit, akkor legalább engedd, hogy elvigyek annyi földet, amennyit egy pár öszvér elbír, hogy oltárt építhessek odahaza az Úrnak. Mert nem akarok én többé más istent imádni, csak azt, Aki meggyógyított engem. Csak azt az egyet bocsássa meg az Úr, ha elkísérem királyomat az ő istenének templomába.

– Menj el békével! – bocsátotta útjára Elizeus a hadvezért.

„Embereknek ez lehetetlen, de Istennek minden lehetséges.”

Máté evangéliuma 19,26

Tudod-e?

A lepra ellenszerét 1946-ban fedezték fel, így a fejlett országokban gyakorlatilag megszűnt a lepraveszély. Ám a szegény országokban ma is ugyanolyan probléma, mert nincs elég pénz a betegek kezelésére. A világon jelenleg 10–12 millió leprás él, főleg a trópusi országokban.

A Jordán folyó

Feladattár

Játsszátok el a következő személyek párbeszédét:

- a rabszolgalány és úrnője;
- Naamán és az arám király;
- Naamán és az izráeli király;
- Géhazi és Naamán;
- Naamán és a szolgái;
- Naamán és Elizeus.

Bibliai kvíz

- Ki volt Naamán?
- Milyen betegségben szenvedett?
- Ki adott neki tanácsot?
- Milyen gyógymódot javasolt neki a próféta?
- Milyen volt Naamán a fürdés előtt és után?

A Jordán völgye

ISTEN IGÉJE VÁLASZTÁS ELÉ ÁLLÍT: JEREMIÁS PRÓFÉTA

Olvasmány

Egyiptom hatalmában

II. Nékó fáraó Egyiptom nagy uralkodója volt. Júdát is elfoglalta és új királyt nevezett ki. Így Isten népe a fáraó adófizetője lett. Sokan ekkor Egyiptomtól várták az életük jobbra fordulását. Jeremiás próféta ebben az időben élt. Arra figyelmeztette Isten népét, hogy ne a fáraóra, hanem Istenre figyeljenek inkább.

ÉGŐ IRATTEKERCS

(Jeremiás 36)

Prófétának lenni nem egyszerű hivatás. A **próféta** Isten szavát szólja. **Isten nevében figyelmezteti a népet, mindazokat, akik rossz úton járnak.** A papokat, a főembereket és a királyokat is. Jeremiás is ilyen prófétája volt Istennek. Kevesen szerették, még kevesebben hittek neki. Mert Jeruzsálem pusztulásáról jövendölt, és a király haláláról.

Egy napon ugyanis **Jójákim király idejében így szólt az Úr Jeremiáshoz:**

– *Fogj egy irattekerceset, és írd rá mindazokat az igéket, amelyeket kijelentettem neked Izráelről, Júdáról és a többi népről... Talán meghallja Júda háza, hogy mennyi veszedelmet készülök rájuk zúdítani, és ha megtérnek a rossz útról, én megbocsátom bűnüket és vétkeiket.*

Ekkor Jeremiás hívta az írnokát, Bárúkot, és lediktált neki mindent, amit eddig Isten üzent. Majd **elküldte** Bárúkkal az irattekerceset a **templomba.** – *Olvasd fel azok előtt a júdaiak előtt is, akik a városaikból érkeztek!* – mondta Bárúknak Jeremiás. Tudta, hogy országos böjtöt hirdettek, sokan lesznek a templomban – *Talán az Úr elé kerül könyörgésük, és megtér mindenki a maga gonosz útjáról. Mert nagy és lángoló haraggal beszélt az Úr ez ellen a nép ellen.*

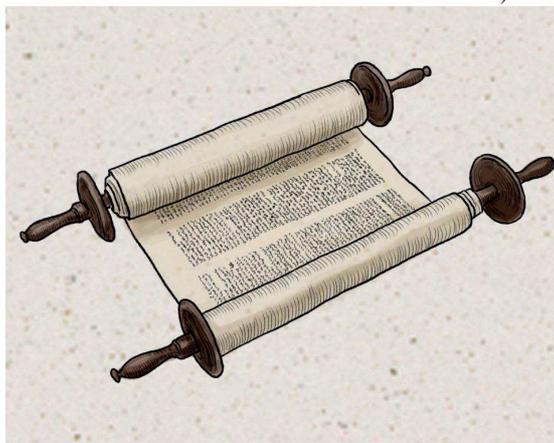
Bárúk úgy is tett, ahogyan Jeremiás mondta. Amint a kancellárok és főemberek fülébe jutott a hír, azonnal hívták Bárúkot:

– Olvasd fel nekünk is, amit a próféta lediktált! – adták ki a parancsot.

Bárúk felolvasta, és a **főemberek nagyon megijedtek.**

– Ebből baj lesz... Nagy baj... – tanakodtak egymás között – Legjobb lesz, ha nem is kerültök a király színe elé – fordultak Bárúkhhoz – *Menj, és rejtőzz el te is meg Jeremiás is; ne tudja senki, hogy hol vagytok!*

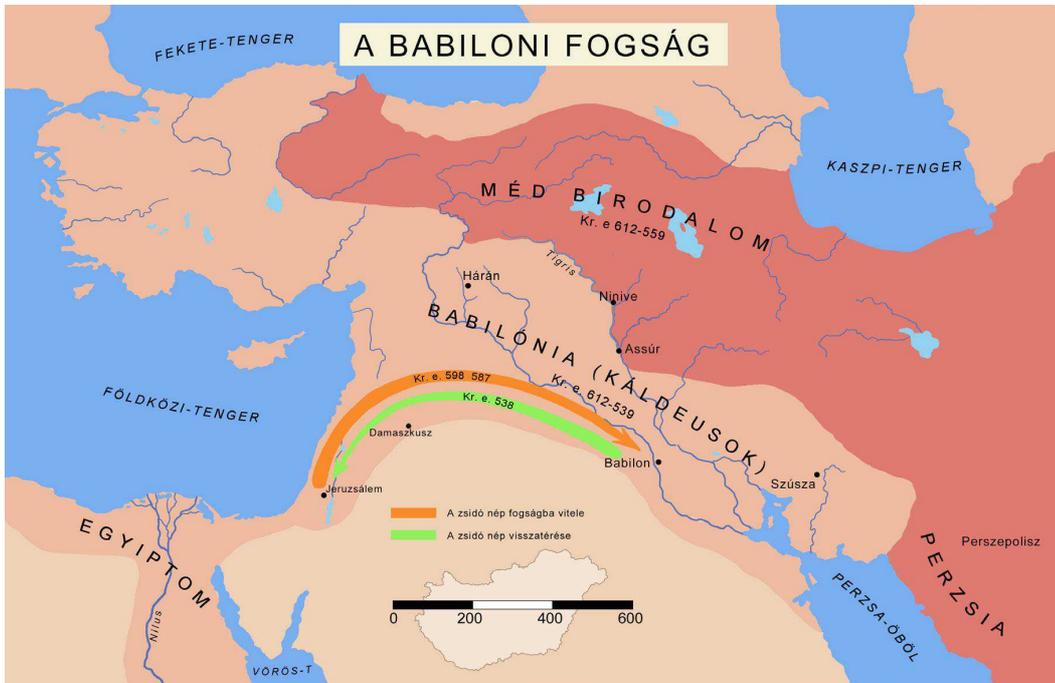
Azután bementek a királyhoz, és jelentették neki, mi történt. Majd a **király parancsára felolvasták a tekerceset** a király szolgálatában álló vezető emberek előtt.

Tóratekercs

ISTEN NÉPE NEHÉZ HELYZETBEN: A BABILONI FOGSÁG

Olvasmány

Birodalmak között

Amíg Izráel és Júda országában királyok uralkodtak, eltelt bő négyszáz esztendő. A kis zsidó államoknak ekkor nagy birodalmak között kellett élniük. A Nílus mentén ott volt az Egyiptomi Birodalom. Mezopotámiában, a Tigris és az Eufrátesz vidékén pedig előbb Assíria, aztán a megerősödő Babilónia, az Újbabiloni Birodalom. Ekkor kétszer is fogságba vitték Izráel és Júda lakóit. Előbb Assíria, majd Babilon. Ez utóbbi volt a babiloni fogság kora, a Kr. e. 5. században. Az Isten által küldött próféták előre megmondták, hogy a két fogság be fog következni. A nép elfordult Istentől, bálványokat kezdett el imádni, megszegették az Istennel kötött szövetséget, nem tartották be a Tízparancsolatot. Sőt egymással is bántóan viselkedtek. Már nem hallgattak Isten szavára, ezért Isten megengedte, hogy idegenek uralkodjanak rajtuk. Reménytelen és szomorú időszak volt ez Isten népe számára. Attól félték, hogy soha nem kerülnek vissza a hazájukba. Isten azonban mindezek ellenére sem hagyta el őket. Velük volt, az idegen földön is.

A BABILONI KIRÁLY ÁLMA

(Dániel 2)

A babiloni fogságban nem voltak az elhurcoltak börtönben. A babiloniak elismerték a hasznos embereket. Éppen ezért több **zsidó férfi fontos tisztséget töltött be** Nebukadneccar

király udvarában. Az elhurcolt, legtehetségesebb előkelő fiatalokat megtanították minden fontos tudományra, a babiloni nyelvre, és a király szolgálatába állították őket. Közéjük tartozott Dániel is, és három barátja: Sadrak, Mésak és Abéd-Negó is. Ők nemcsak a tudásukkal, hanem a hitükkel is kitűntek a többiek közül. Az **idegen földön is Istenben bíztak** és nem foglalkoztak a bálványokkal. Dániel volt köztük a legbölcsebb, akit még egy különleges képességgel is megajándékozott Isten: meg tudta magyarázni, hogy mit jelentenek az álmok.

Egyszer a király egy **nyugtalanító álmot látott**, és nem tudott tovább aludni. Azonnal hívatta az álomfejtőit meg a csillagjósait, hogy mondják meg, mit jelent. De nem mondta el nekik az álmát. A **jósok és álomfejtők** pedig hiába próbálkoztak, **nem tudták megmagyarázni**, hiszen nem ismerték az álmot.

Nebukadneccar király éktelen haragra gerjedt. Azon nyomban megparancsolta, végezzék ki az összes babiloni bölcsét. Nemcsak a semmirekellő álomfejtőket, hanem minden tudóst, az utolsó szálíg. Miután kiadták a parancsot, Dánielt és a társait is keresték, hogy megöljék őket. Dániel azonban megtudta a parancs okát, és bement a királyhoz.

– Uram, királyom, adj nekem egy kis időt! – szólt Dániel – Ha könnyörül rajtam az én Istenem, akkor megadom neked a választ.

Nebukadneccar beleegyezett, **Dániel** pedig futott haza a barátaihoz, hogy mihamarabb megfejtsek a király álmát. De nem kezdtek el álmoskönyveket bújni. A csillagok állását sem vizsgálták. Hanem leborultak imádkozni. Együtt **könnyörögtek Istenhez**, hogy ne kelljen egy álm miatt meghalniuk az összes babiloni bölccsel együtt.

Isten meghallgatta imádságukat. Éjszaka látomásban mutatta meg Dánielnek a megfejtést.

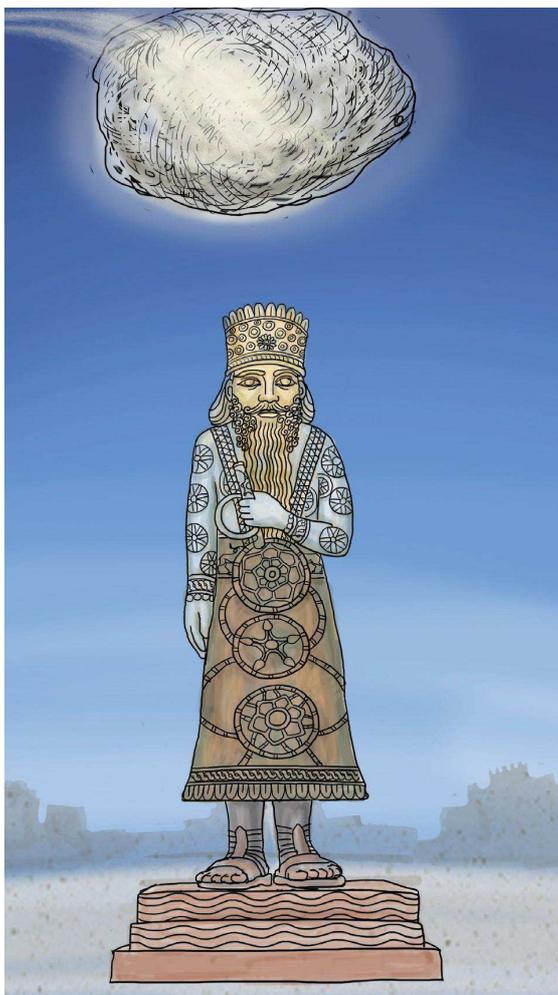
Isten meghallgatta imádságukat. Éjszaka látomásban mutatta meg Dánielnek a megfejtést.

– *Képes vagy arra, hogy megmondd, milyen álmot láttam, és mi annak a magyarázata?* – kérdezte a király.

Dániel el is mondta azt a királynak:

– *A titkot, amelyre a király választ keres, bölcsék, varázslók, mágusok és csillagászok nem tudják megfejtani a királynak. De van Isten a mennyben, aki feltárja a titkokat.* Ez volt az álmod:

Té, ó, király, azon töprengtél fekvőhelyeden, hogy mi fog történni ezután. Neked, ó, király, látomásod volt: egy nagy szobrot láttál. A szobor hatalmas és roppant fényes volt. Előtted állt, és rettenetes volt ránézni is. Ennek a szobornak a feje színaranyból volt, a melle és a karjai ezüstműből, a hasa és az oldala rézből, a lábszárjai vasból, lábai pedig részben vasból, részben cserépből voltak. Miközben nézted, lezuhant egy kő anélkül, hogy valaki hozzányúlt volna, ledöntötte a szobrot vas- és cseréplá-

6. EL LEHET-E FUTNI ISTEN ELŐL? JÓNÁS PRÓFÉTA TÖRTÉNETE

Egy ókori nagyváros

Ninive az Asszír Birodalom egyik legnagyobb városa volt. A Tigris középső szakaszán, a folyó keleti partján feküdt, a várost a Tigris egyik mellékfolyója szelte keresztül. Igazi világváros volt, mely egy évszázadon át az Új Asszír Birodalom királyi székhelye lett.

A várost hatalmas kettős fal vette körül, a falak helyenként a 25 méter magasságot is elérték. A fenti rajzon egy városkapu látható, amit a régészek által feltárt romok alapján építettek, elképzelve, milyen lehetett az eredeti. 15 hasonló kapuja volt a városnak. Fő útja, a királyút 30 méter széles volt, mint ma egy négysávos autópálya. A Biblia tanúsága szerint három napig tartott bejárni Ninivét, a külvárosokkal együtt.

Jónás próféta volt, Isten üzenetét vitte a népéhez. A története több fontos dolgot is kiemel:

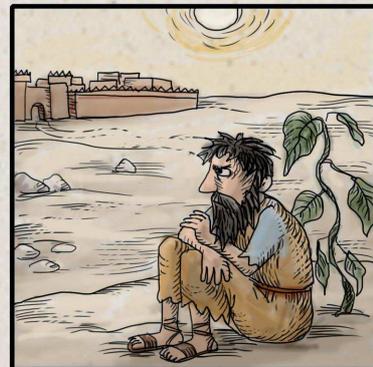
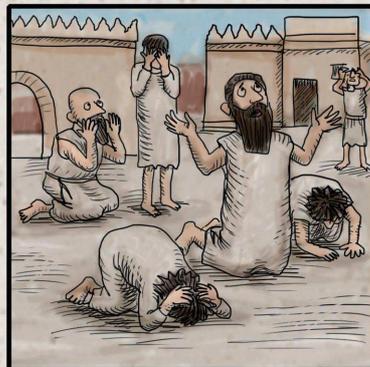
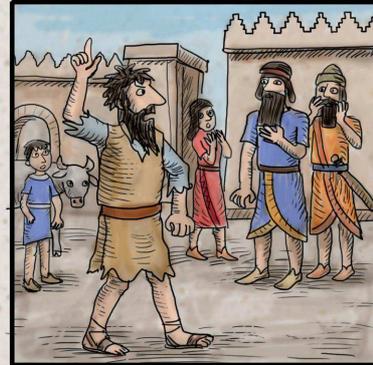
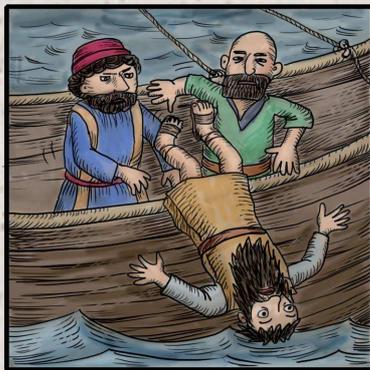
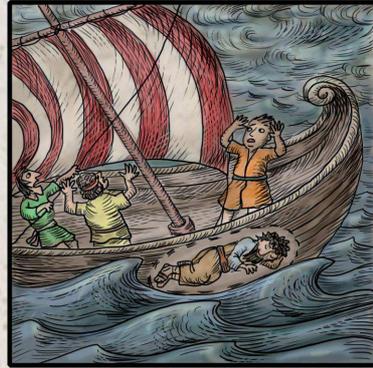
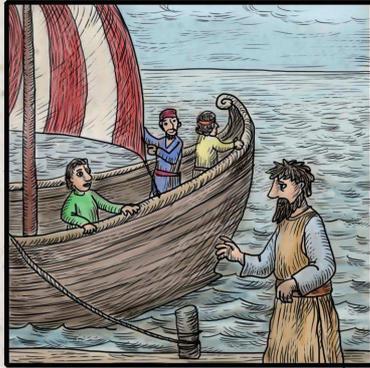
- Isten nemcsak Izráelhez szól, hanem más népekhez is. Jónásnak ezért kellett Ninivébe mennie, és felhívnia a figyelmüket arra, hogy nem jó úton járnak.
- Isten mindenhol ott van, és az egész világot a kezében tartja. Előle nem lehet elrejtőzni.
- Isten könyörülő és irgalmas. Akik rosszat tesznek, felismerik a hibáikat és meg akarnak változni, azoknak Isten mindig új lehetőségeket ad.

ISTEN ÉS JÓNÁS ÚTJAI

(Jónás 1–4)

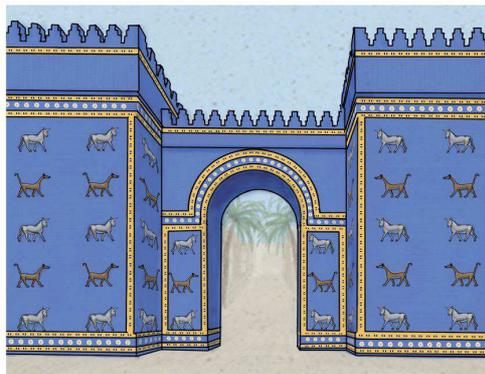
Egyszer Isten így szólt Jónás prófétához:

- Menj el Ninivébe, és mondd el az ott élő embereknek, hogy nem helyes dolgokat tesznek!
- Jónás egyet is értett ezzel. Illetve: azzal igen, hogy Ninive nagy és gonosz város. De még hogy ő odamenjen és ezt elmondja nekik? Na, még csak az kellene! Inkább **más útra indult**.

Jónás próféta története

7. KITARTÓAN ISTEN MELLETT: HÁROM IFJÚ A TÜZES KEMENCÉBEN

Babiloni istenek

Emlékszel még, hogy Illés próféta korában milyen bálványokat imádtak Isten helyett? Babilonnak is voltak bálványai. A főistenük Marduk volt, akit az istenek uraként is említettek. Babilon városában közel száz méter magas toronytemploma volt. De imádták Istárt is, akit a szerelem, termékenység, anyaság istennőjének neveztek. Babilon nagy építészeti emlékei között található az Istár kapu. Ez a kapu is egy bálványnak, Istár istennőnek készült. A babiloni királyok magukat többre tartották a többi embernél. Istenkirályoknak nevezték magukat. Hiába voltak azonban szépek és drágák a bálványok, mindegyiket ember készítette. Tehetetlenek voltak. Isten azonban csodákkal is képes volt megmutatni a hatalmát, és megvédeni azokat, akik benne bíztak. Erről szól a következő történet is.

NINCS MÁS ISTEN AZ ÚRON KÍVÜL!

(Dániel 3,1–27)

Babilónia királya, Nebukadneccar egyszer építtetett egy **hatalmas bálványszobrot** tiszta aranyból. Hatalmas volt, kb. 26,7 méter magas. Az avatására mindenkit meghívott a király. A sok magas rangú tisztviselő nem is mert ellentmondani neki. Pedig nem csak egy egyszerű ünnepségről volt szó. Az ünnepen **istenként kellett imádni** a szobrot. Meg is adták a módját rendesen! Hírnök adta tudtul a tömegnek a **király parancsát**:

– *Amint meghalljátok a kürt, síp, citera, hárfá, lant, duda és mindenféle hangszer hangját, boruljatok le, és hódoljatok az aranyszobor előtt, amelyet Nebukadneccar király felállíttatott!*

Ha pedig valaki nem borul le, és nem hódol előtte, azt azon nyomban bedobják az izzó tüzes kemencébe!

Majd megszólaltak a kürtök, sípok, dudák és citerák. És persze **leborult mindenki** a bálványszobor előtt, amit Nebukadneccar király emeltetett. Mindenki, **kivéve három zsidó fiatalember**, akiknek a szíve mélyén megszólalt Isten legelső parancsolata: „*Ne legyen más istened rajtam kívül!*” És ők nem tehettek mást, fontosabb volt, hogy **Istennek engedelmességednek**,

minthogy eleget tegyenek a király parancsának. Ők voltak Dániel barátai: Sadrak, Mésak és Abéd-Negó.

Persze voltak, akik azonnal beáruzták őket. **A király szörnyű haragra gerjedt**, és megparancsolta, hogy vezessék elő a három fiatait.

– *Igaz-e, hogy ti nem tisztelitek isteneimet, és nem hódoltok az aranyszobor előtt, amelyet felállítottam?* – kérdezte tőlük a király – *Készek vagytok-e most leborulni és hódolni a szobor előtt, amelyet csináltattam? Mert ha nem hódoltok, azon nyomban **bedobnak benneteket az izzó tüzes kemencébe.** És van-e olyan Isten, aki az én kezemből ki tud szabadítani benneteket?*

A három barát azonban tudta, hogy helyesen cselekedett. Ezért bátran így válaszoltak a királynak:

– *Ó, Nebukadneccar! Nem szükséges, hogy erre bármit is feleljünk. Van nekünk Istenünk, akit mi tisztelünk: ő ki tud minket szabadítani az izzó tüzes kemencéből, és ki tud szabadítani a te kezedből is, ó, király! De ha nem tenné is, tudd meg, ó, király, hogy **mi a te isteneidet nem tiszteljük**, és nem hódolunk az aranyszobor előtt, amelyet felállítottál!*

Ekkor Nebukadneccart úgy elöntötte a harag, hogy még az arca is eltorzult. Meghagyta, hogy hétszerte jobban fűtsék be a kemencét, mint ahogyan be szokták fűteni.

Be is fűtötték, olyan nagyon, hogy még azok is megégték, akik a kemence mellett álltak. **De a három barátot hiába dobták be a forró kemencébe!** Semmi bajuk sem esett. Sőt, valami különösét vettek észre az emberek. Nem három, hanem négy alak látszott a tűzben!

– Nem három férfit dobtunk megkötozve a tűzbe? – kérdezte a király udvari embereitől.

– De igen ó, király! – válaszolták.

– Én mégis négy férfit látok. És szabadon járkálnak a tűzben! Nincs rajtuk semmi sérülés. A negyedik pedig olyannak látszik, mint valami isten...

A király gyorsan odafutott a kemencéhez, és előhívta őket. De amikor **Sadrak, Mésak és Abéd-Negó kilépett a kemencéből**, már nemcsak a király csodálkozott, hanem mindenki, aki csak ott volt. Isten megóvta őket, még csak a ruhájuk és a hajuk szála sem perzselődött meg! Mindenki láthatta ebből, hogy ki az igazi Isten.

Isten megmentette a három ifjút

– Áldott legyen Sadrak, Mésak és Abéd-Negó Istene, mert elküldte az angyalát, és kiszabadította szolgálóit, akik benne bíztak – mondta Nebukadneccar. Még a király parancsát is megszegték, és kockára tették az életüket, de a maguk Istenén kívül nem tiszteltek egy istent sem, és nem hódoltak előttük. Mert nincs más isten, aki így meg tud szabadítani.

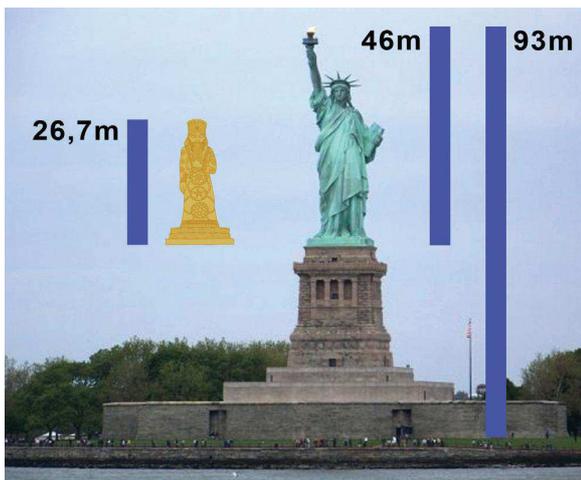
A három barát ezután újra a király szolgálatába állt, de már szabadon imádkozhattak Istenükhöz.

„Mert nincs más isten,
aki így meg tud szabadítani.”

Dániel 3,29

Tudod-e?

A Nebukadneccar által építtetett bálvány-szobor kb. 26,7 méter magas volt és tiszta aranyból készült. A hatalmas szobor fele olyan magas volt, mint ma a New York-i Szabadság-szobor.

A Szabadság-szobor méreteinek és Nebukadneccar bálványszobrának összehasonlítása

Feladattár

- Játsszátok el, hogyan borult le a nép a bálvány-szobor előtt! Mit gondoltak Sadrakról, Mésakról és Abéd-Negóról azok, akik leborultak? Játsszátok el a tüzes kemence jelenetét is!
- Írj egy történetet – akár a saját életedből – a következő címmel: Isten megszabadít!

Bibliai kvíz

- Mit készíttetett a király, és milyen parancsot adott hozzá?
- Miért nem engedelmeskedett a három jó barát?
- Miért fűttette be a király hétszere-sen a kemencét?
- Ki mentette meg a férfiakat?
- Beszélgetsetek arról, hogy miért lehetett nehéz vagy éppen könnyű a három fiatalembernek az aranyszobor előtt állni!

Isten mellett kitartani

Isten örökkévaló, de a földi birodalmak élete véges. Asszíria és Babilon bukása után új uralkodók és új erős népek jöttek. A perzsák uralkodása Izrael életére is hatással volt. A korábban fogságba hurcolt nép újabb kihívásokkal és küzdelmekkel szembesült.

A legfontosabb kérdés azonban nem az volt, hogy meg tudnak-e felelni az új vezetőnek. Sokkal inkább az, hogy emlékeznek-e még Istenre? Úgy élnek-e, ahogyan Isten törvényében tanította nekik? Egyedül Istent tisztelik-e, vagy bálványokat is a szívükbe fogadnak?

A Bibliából láthatjuk, hogy Isten ezekben a nehéz időkben sem hagyta el népét. Neki különös gondolja van azokra, akik szeretik Őt. Ez látszik Dániel történetéből is.

Dániel zsidó tisztségviselő volt, aki Babilonban élt. Képességei révén a király főkormányzója lett. De a Biblia szerint a legfontosabb tulajdonsága az Istenben való mély hite volt.

Perzsa katonák

CSAPDAHELYZET

(Dániel 6,2–29)

A perzsa **Dárius** maga is idős volt már, amikor elfoglalta Babilont. Első dolgai közé tartozott, hogy **újjászervezze az ország irányítását**. Kinevezett **százhusz kormányzót**, akik az ország különböző területeit felügyelték. Igen ám, de százhusz embert is irányítani kell valahogy! Kinevezett hát a király **három főkormányzót** is, akik a kormányzókat felügyelték.

– Ők majd végighallgatják a kormányzókat – gondolta magában –, és megoldják a problémákat. Ők terjesztik majd elő az új törvényeket. Nekem nem is lesz más dolgom, csak aláírni.

Jól kitervelte ezt Dárius. Persze az egész csak akkor működhetett, ha megbízhatók voltak a főkormányzók. Erre a feladatra való **okos és rátermett embert** pedig nem volt könnyű találni. Persze azért akadt néhány. Dániel is ilyen volt. **Kedvelte is a király** nagyon, és őt akarta az egész ország élére állítani. Ez persze **nem tetszett a többi főkormányzónak és kormányzónak**.

– Nem mehet így tovább! Ki kellene találni valamit Dániel ellen! – morgolódtak egymás között.

– **Vádoljuk be** a királynál! Csak van neki is valami vétke, mulasztása!

De hiába tanakodtak. **Hiába kutakodtak**. Dániel megbízható volt, pontos és hűséges.

– *Nem találunk semmiféle ürügyet, hogy bevádolhassuk ezt a Dánielt. Hacsak Istenének a törvényével kapcsolatban nem találunk ellene valamit...*

„Magasztallak, Uram, a népek közt
..., mert szereteted az égig ér,
hűséged a magas fellegekig.”

Zsoltárok 57,10–11

És persze találtak. Mert Dániel hiába élt fogságban már több évtizede, hiába vette körül pompa a királyi udvarban, nem felejtette el Istenét. Sőt! Minden nap háromszor térden állva imádkozott Hozzá. A kormányzók és főkormányzók pedig, a hitét felhasználva, kitaláltak egy csejt Dániel ellen. Azt tanácsolták a királynak, hogy adjon ki szigorú rendeletet: *aki harminc napon belül bármiért*

könyörög akár istenhez, akár emberhez rajtad kívül, ó, király, azt dobják az oroszlánok vermébe!

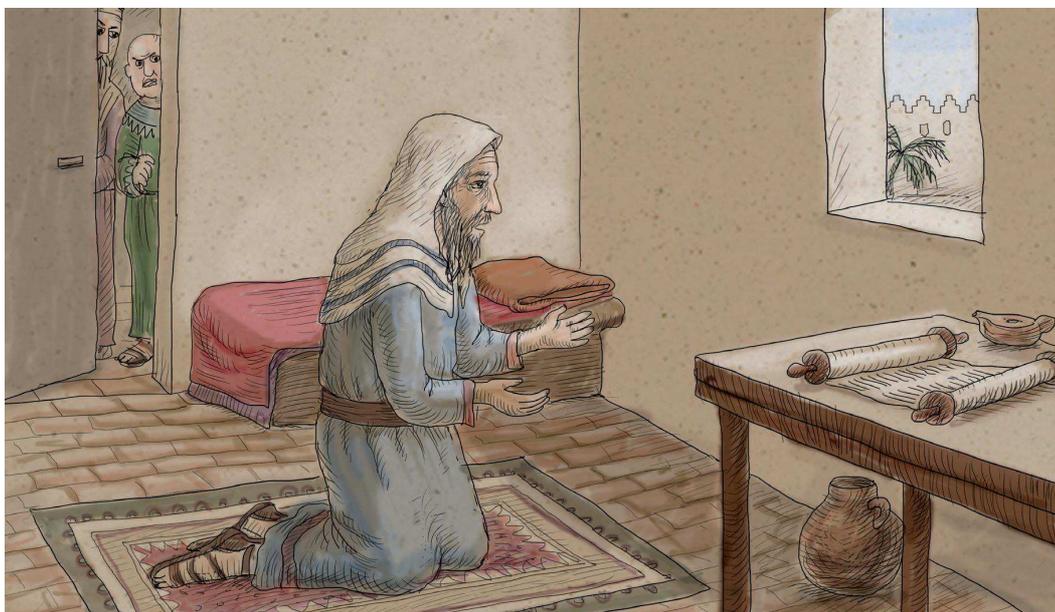
Dáriusnak persze tetszett az ötlet.

– Hát hogyan! – gondolta magában – Én lettem Babilon királya! Kitől kérhetnének bármit is az emberek, ha nem tőlem. Hiszen nincs nálam hatalmasabb.

De Dániel nem így gondolta. Ő Isten tekintette leghatalmasabbnak. És új törvény ide, új törvény oda, Dániel nem hagyta abba az imádkozást. Nem hagyott fel a szokásaival sem. Nem bújt el. Nem suttogott, hogy ne vegyék észre. Nem mondta azt, hogy veszélyben van az élete, ezért elég naponta egyszer imádkozni. Mondjuk este, amikor nem látja senki. Nem tett semmi ilyet. Hanem naponta háromszor kinyitotta Jeruzsálem felé nyíló ablakait, térdre borult, és úgy imádkozott, mint eddig bármikor. Ezt várták csak az ellenségei, és már futottak is Dáriushoz.

– Dániel, a zsidó foglyok egyike semmibe sem vesz téged, ó, király, meg azt a rendeletet, amelyet aláírtál, és naponta háromszor imádkozik a maga Istenéhez.

Amikor a király ezt meghallotta, nagyon elszomorodott, és azon töprengett: hogyan segíthetne Dánielen. Napnyugtáig azon fáradozott, hogy megmentse őt. De hiába, nem tudott mit tenni.

Dániel a korabeli szokások alapján térden állva imádkozik Istenhez

Ő hozta a törvényt, és amit egyszer aláírt, azt neki is be kellett tartania. Új törvénnyel se módosíthatta, a médeknél és a perzsáknál ez volt a szabály.

Kiadta hát a parancsot a király, vezessék elő Dánielt, és **dobják az oroszlánok vermébe**. De azt mondta Dánielnek:

– *A te Istened, akit állhatatosan tisztelsz, szabadítson meg téged!*

Odavittek egy követ, és a verem szájára tették; a király pedig lepecsételte gyűrűjével, valamint főrangú embereinek a gyűrűjével, hogy Dániel sorsán ne lehessen változtatni. A király egész éjszaka gyötrődött, és nem tudott aludni. Hajnalhasadáskor mindjárt fölkelt, és sietve odament az oroszlánok verméhez. Amikor odaért a veremhez, szomorú hangon kiáltott Dánielnek:

– **Dániel, aki az élő Isten szolgája vagy! A te Istened, akit olyan állhatatosan tisztelsz, meg tudott-e menteni az oroszlánoktól?**

– *Király, örökké élj!* – felelt Dániel a királynak – *Az én Istennem elküldte angyalát, és az bezárta az oroszlánok száját, úgyhogy nem bántottak engem. Mert ő ártatlannak talált engem, és téged sem bántottalak meg, ó, király, semmivel.*

Erre a király nagyon megörült, és kihúzatta Dánielt a veremből.

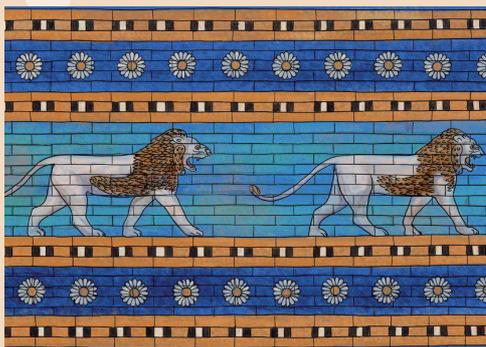
Persze az oroszlánok sem maradtak éhen, mert Dárius király eléjük dobatta mindazokat, akik Dánielt bevádolták. Dárius király pedig elrendelte, hogy birodalma *minden tartományában* imádják *Dániel Istent*.

Feladattár

- Milyen érzések, indulatok dolgoztak a kormányzóknak és főkormányzóknak? Játsszátok el, milyen arcot vágtek, amikor találkoztak Dániellel! Hogyan fogadták a köszönését? Ha valamivel megbízta őket, arra vajon hogyan reagáltak? És hogyan reagálhatott minderre Dániel?
- Gondolkozzatok el rajta, miért nem teljesítette Dániel a királyi parancsot!
- Nézzetek utána, hogy milyen tipikus imádsághoz kapcsolódó szokások léteznek! (pl. hogyan tartják a kezüket, mit mondanak stb.)
- Szerintetek ma is kerülhet valaki nehéz helyzetbe azért, mert hisz Istenben? Mondjatok példákat rá!

Tudod-e?

- Az ókori Keleten szokás volt vadállatok elé vetni az elítélteket. Babilonban egyébként sem voltak ismeretlenek az oroszlánok. A város fő útja, a Felvonulási út két oldalát több mint száz mázas téglából kirakott oroszlán díszítette.

- Később, az első keresztényeket Néro uralkodása alatt gyakran végezték ki úgy, hogy a cirkuszi játékok során oroszlánok elé dobták őket.

És akkor valami egészen **furcsa történt**. A hang ráparancsolt Ezékielre:

– *Nyisd ki a szádat, és edd meg, amit adok neked!*

Ezékiel látta, hogy egy **kéz egy irattekercset nyújt** felé. Kiterítette a kéz a tekercset, ami tele volt írva mindkét oldalán. Siratóénekek, sóhaj meg jajszó volt ráírva.

A hang újra megszólalt:

– *Emberfia, edd meg, amit itt találsz! Edd meg ezt a tekercset, azután menj, és szólj Izráel házához!*

Ezékiel kinyitotta a száját, megette az irattekercset, és az olyan édes volt, mint a méz. Az Úr hangja újra figyelmeztette Ezékielt, hogy a népe nem fog rá hallgatni:

– *Izráel háza nem akar majd rád hallgatni, mert én rá nem akarnak hallgatni. Bizony, Izráel egész háza keményfejű és konok szívű! De én ugyanolyan keménnyé teszem arcodat, mint az ő arcuk, és ugyanolyan keménnyé a fejedet, mint az ő fejük. Olyan keménnyé teszem a fejedet, mint a gyémánt, amely a tűzkönél is keményebb. Ne félj, és ne rettegj tőlük! ...Emberfia, minden szavamat, amelyet elmondok neked, fogadd szívedbe, és hallgasd figyelmesen! Menj oda néped fogságban élő fiaihoz, szólj hozzájuk, és mondd nekik: Így szól az én Úram, az Úr!... – akár hallgatnak rá, akár nem törődnek vele.*

Ezékiel így lett pap helyett próféta. Több mint húsz éven át hirdette Isten Igéit népe engedetlen fiainak.

Ezékiel próféta irattekercset kap

„Emberfia! Órállóvá tettelek téged Izráel házában. Ha igét hallasz tőlem, figyelmeztess őket az én nevemben!”

Ezékiel 3,17

Vámszedők is kérdezték őt:

– Hát mi mit tegyünk?

Nekik ezt válaszolta:

– **Ne legyetek kapzsik!** Semmivel se vegyetek el több pénzt az emberektől, csak annyit, amennyit a törvény előír.

Megkérdezték tőle a katonák is:

– Mi pedig mit tegyünk?

Nekik így felelt:

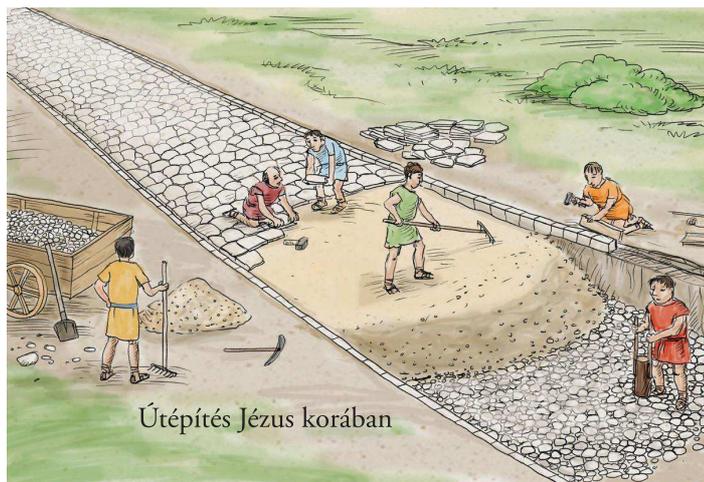
– Ne legyetek erőszakosak! Senkit ne bántsatok, ne zsaroljatok, és elégedjete meg a zsoldotokkal. Még sok mindenre tanította őket, hirdelve Isten akaratát. Egész sokaságot keresztelt meg így. Az emberek egymást kérdezték: Talán csak nem ő a Krisztus? Vajon őt küldte az Isten, hogy szabadítónk legyen?

De János mindenkinek ezt mondta:

– Nem én vagyok. Én vízzel keresztellek benneteket, de eljön az, aki nagyobb nálam, és én még arra sem vagyok méltó, hogy a saruja szíját megoldjam.

János magát útkészítőnek tartotta. Ő az a próféta, aki Jézus útját egyengeti. Arra biztatott mindenkit, hogy ők is készítsék magukat a találkozásra.

János azt hirdette, hogy Jézus érkezése nagy esemény. A személye olyan fontos, hogy készen kell fogadnunk. A lelkünket fel kell készíteni a fogadására.

Útépités Jézus korában

Tudod-e?

Jézus korában a legjobb útépitők a rómaiak voltak. Ha kellett, a völgyeket feltöltötték, az egyenetlen talajt kiegyenlítették. Mély alapot ástak és több rétegben rakták le a különböző méretű köveket. Az út két oldala lefelé lejtett, hogy elvezesse az esővizet. A tetejét sima kövekkel burkolták. Az útépités célja a gyors közlekedés biztosítása volt. Ezt leginkább a hadsereg miatt tartották fontosnak. Az uralkodó látogatása különleges esemény volt. Érkezése előtt is igyekeztek az utakat rendbe rakni. Nem fordulhatott elő, hogy a legfontosabb ember úthiba miatt ne tudjon továbbmenni.

Feladattár

- Beszélgessetek a következő témákról!
 - Hogyan készülsz egy ünnepre (otthon, az iskolában)?
 - Hogyan készülsz egy vendég érkezésére?
 - Hogyan készülsz egy feleletre, versenyre, mérkőzésre, koncertre, istentiszteletre vagy az orvosi vizsgálatra? Mi a közös ezekben a készülésekben?
 - Vártál már nagyon valakire vagy valamire?
 - Vártál már hiába valamire?
 - Hogyan lehet lélekben készülni egy találkozásra?

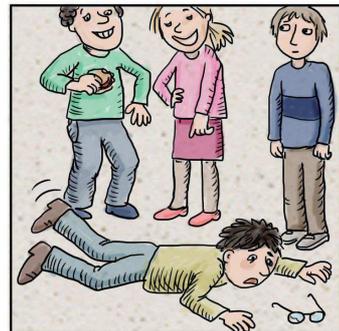
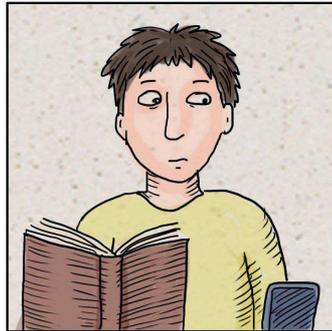
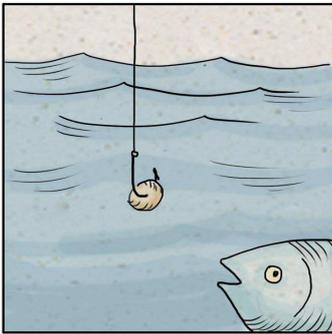
Bibliai kvíz

- Mit csinált János a Jordán folyónál?
- Mit mondott a vámszedőknek?
- Mit mondott a katonáknak?
- Mit mondott János Jézusról?

II. MINDENNAPI KÍSÉRTÉSEINK

Gondold végig! Beszéljétek meg!

Sok mindenben nem te döntesz az életedben. Másokban viszont igen. Tudnál rá példát mondani? Mi az, amiben te dönthetsz? Tudsz-e mindig jól dönteni? Nézd meg a képeket és a társaiddal beszélgetsetek ezekről!

Jézushoz hasonlóan minket is érnek kísértések

A kísértés választás elé állít minket. Döntenünk kell: melyik utat válasszuk. Azt, amit a kísértés kínál, vagy talán a nehezebbnek tűnőt. Ha a kísértést követjük, rossz döntéseket hozunk.

Kísértésekkel gyakran találkozunk. Még Jézust is érték kísértések. Biztosan tudod, hogy ezek a kísértések el akarták terelni a jó útról, el akarták téríteni a feladatától. De Ő nem engedett ezeknek a csábításoknak. Mi hogyan is vagyunk ezzel?

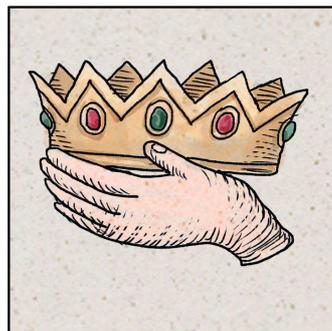
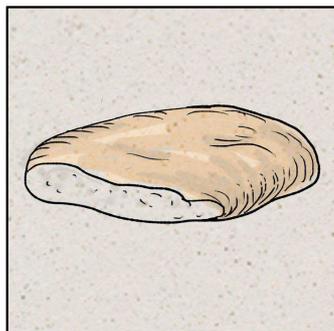
Nekünk is vannak kísértéseink. Némelyik a rossz úton akar jó dolgokhoz juttatni bennünket. Például arra csábítanak a saját vágyaink, hogy csak úgy elvegyünk valamit, ami tetszik nekünk. Vagy egy jobb jegy érdekében puskázzunk, lessünk a másik dolgozatáról.

Kísértés lehet az is, hogy hagyjuk a figyelmünket elterelni a feladatunkról. Sokszor észre sem vesszük, hogy mennyire elrepül az idő, amikor a telefonnal, számítógéppel játszunk, vagy a tv előtt töltjük az időt. Közben nem is gondolunk arra, hogy ez a tanulástól, a segítségnyújtástól vagy éppen az alvástól veszi el az időt.

A kísértésből, ha hagyjuk magunkon eluralkodni, már függőség is lehet. Ezt szenvedélybetegségnek is hívják. Néha ártatlan játéknak, vagy izgalmas kalandnak indul a dolog. Ilyen lehet a játékszenvedély is. Aki sokat játszik, az nemcsak az idejét, de a pénzét is elveszítheti. Van, aki a dohányzásról, vagy az alkoholról nem tud leszokni. Ezek a függőségek gyakran a gyermekkorban elszívott első cigarettával, vagy korty itallal kezdődnek. Érdemes vigyázni, és ellenállni a csábításnak, mert az első lépés után nem mindig könnyű megállni.

Mindenkit ér kísértés. Valami, ami néha izgalmasabbnak, érdekesebbnek, fontosabbnak tűnik, mint a másik lehetőség. Még akkor is, ha előre már sejtjük, hogy nem lesz a legjobb következménye.

Ha a kísértésnek ellenállsz, akkor lélekedben erősebb leszel. Jézus példát mutatott arra, hogy ellen lehet állni a csábításnak. Te hogyan döntesz? Még ha nehéz is a választás, Istentől kérhetsz segítséget!

Jézus kísértései szimbólumokban

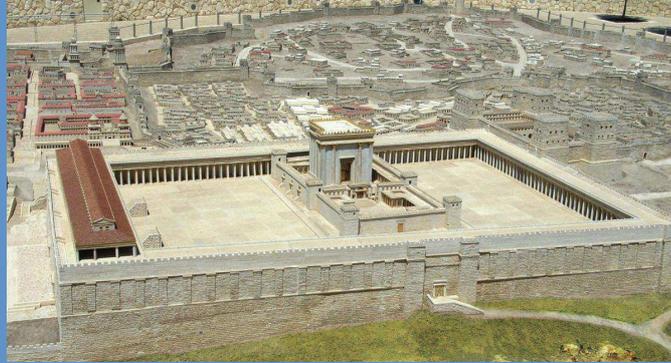
„Emberi erőt meghaladó kísértés még nem ért titeket. Isten pedig hűséges, és nem hagy titeket erőtokön felül kísérteni; sőt a kísértéssel együtt el fogja készíteni a szabadulás útját is, hogy el bírjátok azt viselni.”

I Korinthus 10,13

12. JÉZUS MEGKÍSÉRTÉSE

A jeruzsálemi templom

Jézus korában az egyetlen templom Jeruzsálemben volt. Amint látod, nagyban különbözött a mi református templomainktól. Több udvar, oszlopcsarnok, sok-sok terem tartozott hozzá.

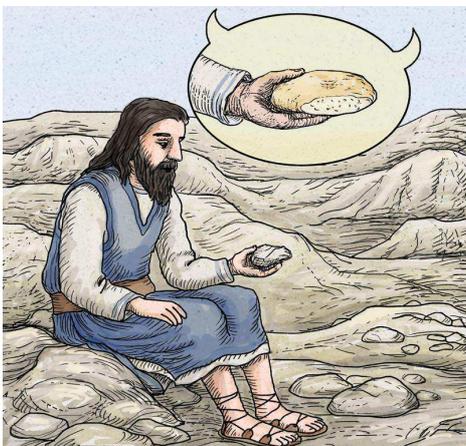
A jeruzsálemi templom Jézus idején (makett)

AMIKOR NEHÉZ A VÁLASZTÁS

(Lukács 4,1–13)

Jézus Szentlélekkel telve visszatért a Jordántól, és a Lélek indítására a pusztában tartózkodott negyven napon át, miközben kísértette az ördög. Nem evett semmit azokban a napokban, de azok elmúlásával megéhezett. Az ördög pedig így szólt hozzá: *Ha Isten Fia vagy, mondd ennek a kőnek, hogy változzék kenyérré.* Jézus így válaszolt neki: *Meg van írva, hogy „nem csak kenyérral él az ember”.* Ezután felvitte őt az ördög, megmutatta neki a földkerekség minden országát egy szempillantás alatt, és ezt mondta neki: *Neked adom mindezt a hatalmat és dicsőséget, mert nekem adatott, és annak adom, akinek akarom. Ha tehát leborulsz előttem, tied lesz mindez.* Jézus így válaszolt neki: *Meg van írva: „Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj.”* Ezután elvitte őt az ördög Jeruzsálembé, a templom párkányára állította, és ezt mondta neki: *Ha Isten Fia vagy, vesd le innen magad, mert meg van írva: „Megparancsolja angyalainak, hogy őrizzenek téged, és kézen fogva vezetnek téged, hogy meg ne üsd lábadat a kőben.”* Jézus így válaszolt neki: *Megmondatott: „Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet.”* Amikor mindezek a kísértések véget értek, eltávozott tőle az ördög egy időre.

Jézus válaszai azt mutatják meg nekünk, hogy a kísértésnek ellen lehet állni.

Ismerős ez a mondat: *„Mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség...”? Jézus az Úri imádságban arról is tanít, hogy a Mennyei Atyától segítséget kérhetünk, hogy ellen tudjunk állni a kísértéseknek. A kísértő rá akarja venni Jézust, hogy a hatalmát használja arra, hogy jóllakjon, változtassa a követ kenyérré!*

„Isten pedig hűséges, és nem hagy titeket erőtkön felül kísérteni...”

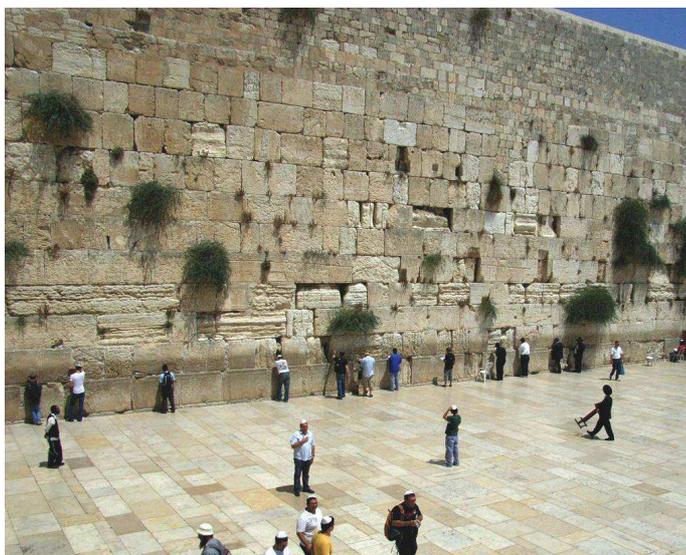
1Korinthus 10,13

Jézus azért jött, hogy Istennek szerezzen dicsőséget. A kísértő rá akarja venni, hogy a maga dicsőségét bizonygassa, ugorjon le, hisz sérthetetlen!

Jézus azért jött, hogy Isten országát hozza el a földre. A kísértő rá akarta venni, hogy a föld országainak királya legyen. Azt kérte, hogy imádja őt leborulva, hiszen neki adhat mindent! Jézus azon munkálkodott, hogy Isten országát, hatalmát és dicsőségét hirdesse. Ezt akarta megmutatni az embereknek, és nem munkálkodott azon, hogy a hatalmat és dicsőséget magának tulajdonítsa.

Böjt: az evéstől való tartózkodás azért, hogy jobban figyelhesünk Istenre.

Kísértés: valakit ellenséges szándékkal próbára tenni, remélve, hogy a másik kudarcot vall. A Sátán mindig arra csábít, hogy eltávolodjunk Istentől.

A jeruzsálemi templom maradványa a Siratófal

Tudod-e?

A Jézus-korabeli templomból csak egy falrész maradt meg. Ezt nevezik ma Siratófalnak, és a zsidók számára az egyik legszentebb hely még ma is. Sokan ide járnak imádkozni, és az imáikat gyakran papírra írva a kőfal repedéseibe dugják.

Feladattár

Beszélgetsetek a következő témákról!

- Mit tennél, ha korlátlan hatalommal rendelkeznél, és mindent megtehetnél, amit csak kigondolsz?
- Mi történne, ha ezt a hatalmat valaki rosszra használná?
- Vitassátok meg! Rossz-e, ha valaki a hatalmát a maga javára használja?

Bibliai kvíz

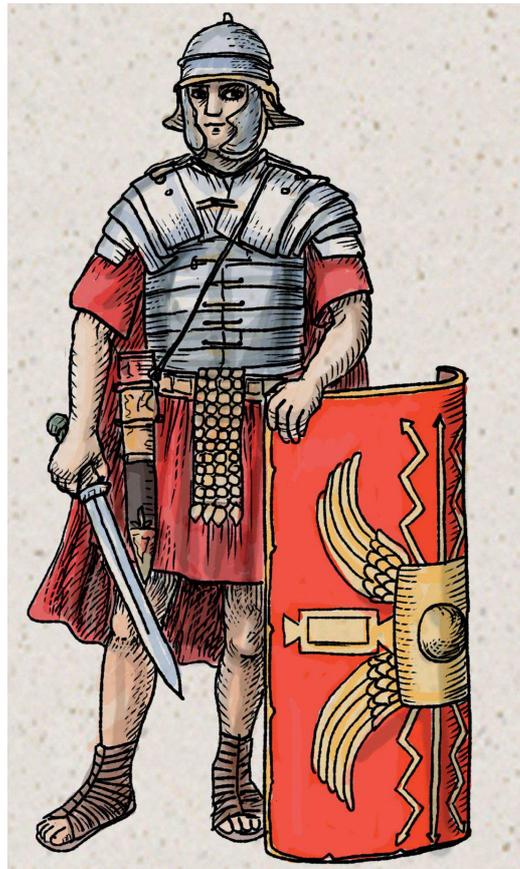
- Mit jelent a böjt?
- Hány napig böjtölt Jézus a pusztában?
- Mi volt az a három kísértés, amivel Jézusnak szembe kellett néznie?

SISAK: A harcos fejét védte, mert egy fejért találat egyből véget vethetett a küzdelemnek. Isten az üdvösség sisakját adja, ami a rossz gondolatok ellen véd bennünket.

PÁNCÉL: A felsőtestet óvta. Védte a fontosabb belső szerveket, a szívet, a májat, a tüdőt és a vesét. A megigazulás páncélja a szívedet védi, hogy Istené legyél egészen.

ÖV: A harcos a derekán hordta, ezen függött a kard. Az igazságszeretet öve a hazugságok ellen véd bennünket.

KARD: Ez az egyetlen támadófegyver a lelki fegyverzet részei közül. Önmagában nem segít, mint a páncél, a sisak, vagy a pajzs. Itt szükség van az aktív használatra is. A Lélek kardja Isten Igéjét használja. De ezzel nem támadunk, hanem Isten használja az érdeklődésünkben.

Római katona

Feladattár

Beszélgessetek a következőkről!

- Mikor kellett már befogni a füledet, vagy becsukni a szemedet?
- Ha lenne egy láthatatlan páncéldod, ami mindentől megvédene, azt mikor használnád?
- Milyen gonosz dolgok veszélyeztetik egy gyerek szívét? Mi lehet rá rossz hatással? Hogyan védheti meg magát egy gyerek a rossz dolgokkal szemben?
- Mit gondolsz, Jézus hogyan használta Isten Igéjét a gonosszal szemben?
- Ha a felsorolt fegyverek közül csak kettőt választhatnál, melyek lennének azok?
- Nézz utána, hogy mi az a teknős-béka alakzat!

PAJZS: Szinte az egész testet védte, akár a nyílzápor ellen is, ha viselője letérdelve maga elé tartotta. A hit pajzsa a hitetlenség ellen véd bennünket.

SARU: A különleges lábbeli alja szögekkel volt kiverve. Ez megakadályozta, hogy viselője a csatában elcsússzon és elessen. A békesség saruja a harag és a veszekedések ellen véd bennünket.

Tudod-e?

- A légionárius sarujáról egy császárt is elneveztek? Ő volt Caligula.
- A római katonák a kardot a jobb oldalukon hordták. A rövidebb kardot könnyebb volt így kirántani, és így kevésbé akadályozta a nagy pajzs a mozdulatot.

14. ISTEN IGÉJE ÉRTÉK: A MAGVETŐ PÉLDÁZATA

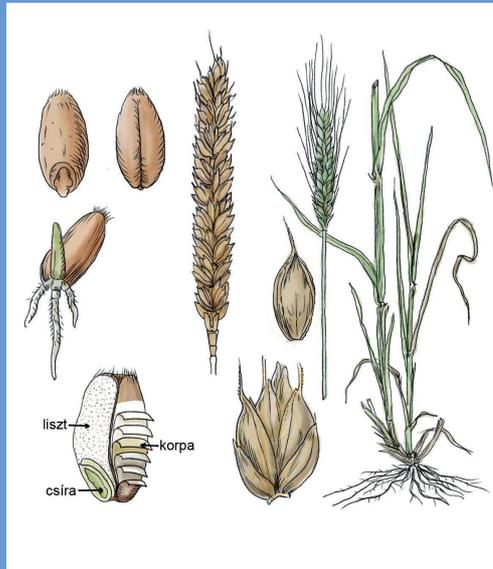
A búza értéke

Ültettél már magot? Ha öntözgeted, és ügyeltél rá, megfigyelheted, hogyan bújít elő a magból a növény, és hogyan nőtt meg. A természetben is így nőnek a növények évről évre. Vannak az ember számára különösen értékes magok. Ilyen a búza is.

Megszámoltad-e már valamikor, hogy egy búzakaralásban hány búzaszem rejtőzik? Ha nem, akkor a rajz alapján tippeld meg!

Meglepő, hogy ez a sok mag egyetlen magból terem. De nem minden magból fejlődik kalász. Ahhoz eső, napsütés, és leginkább jó föld kell. Nem minden talaj alkalmas a földművelésre.

Jézus következő példázatában jó és terméketlen földről egyaránt olvashatunk.

HOGYAN LEHET EGYBŐL SZÁZ?

(Máté 13,3–23)

Íme, kiment a magvető vetni, és amint vetette a magot, néhány az útfélre esett, jöttek a madarak, és felkapkodták azokat. Más magok köves helyre estek, ahol kevés volt a föld, és azonnal kihajtottak, mert nem voltak mélyen a földben; de amikor a nap felkelt, megperzselődtek, és mivel nem volt gyökerük, kiszáradtak. Más magok tövisek közé estek, és amikor a tövisek megnöttek, megfojtották azokat. A többi viszont jó földbe esett, és termést hozott: az egyik százannyit, a másik hatvanannyit, a harmadik harmincannyit.

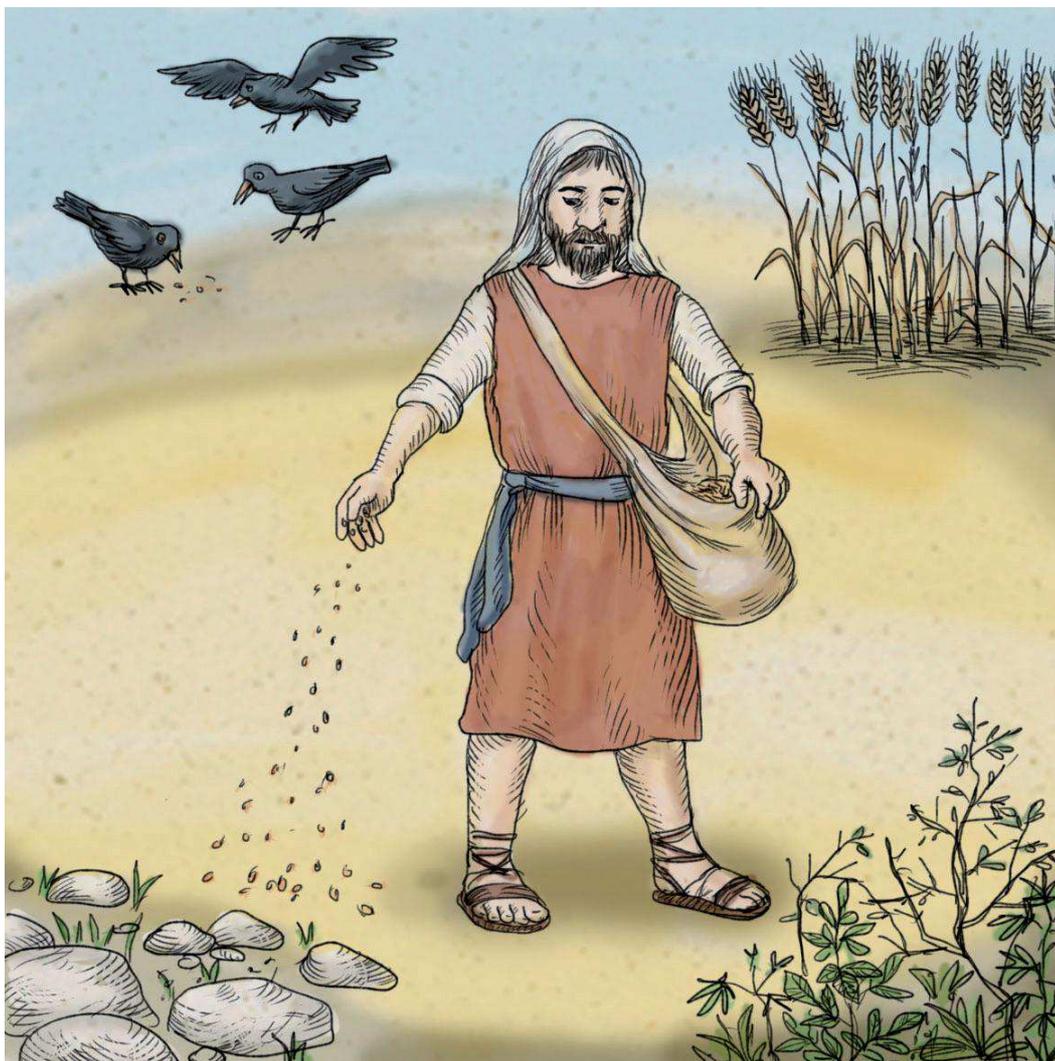
A tanítványai nem értették Jézus példázatát. Mit akar ez jelenteni? Biztosan van valami különleges értelme a tanításának. Jézus megmagyarázta nekik. A föld ebben a példázatban az ember szívét jelenti. A mag pedig Isten szavát. A példázat azt mutatja be, hogy az emberek különbözőképpen fogadják Jézus tanítását.

A **kemény, száraz föld** kemény szívet jelent. Lepereg róla minden, még Isten igéje is. Az ilyen ember szerint se a hit, se a Biblia nem jó semmire.

A **sziklás talaj** nyitott, de felületes szívet jelent. Örül, amikor hallja Isten üzenetét, de amikor az élet nehézségeivel találja magát szembe, elfordul Isten szavától, és félreteszi a Bibliát.

A **tövises föld** nyitott, de kényelmes szívet jelent. Ha a saját boldogulása, a saját kényelme, vagy Isten Igéje között kell választania, akkor inkább az előbbit választja.

A példázatbeli **jó föld** nyitott, befogadó szívet jelent.

A magvető

„Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád!”

I Sámuel 3,9

Tudod-e?

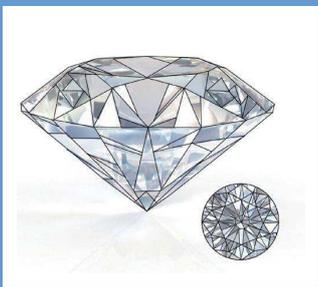
- A közelmúltban a kutatóknak sikerült kicsíráztatni egy Jézus korabeli datolyamagot. Ez a datolyamag forró és száraz helyen élte túl az elmúlt kétezer évet, és olyan jó állapotban maradt, hogy sikerült kicsírázni. Ez lett a legöregebb mag, amelyből növény fejlődött. A kutatók szerint a Holt-tenger különleges éghajlata segítette a magnak a túlélésben.
- Jézus korában nem a vetés előtt szántották fel a földet, hanem azután, hogy a magokat a földre szórták. A magvető széles mozdulattal vetett, így jó néhány mag a letaposott földútra, vagy bokros részre, vagy kövesebb talajra esett.

15. ISTEN ORSZÁGA ÉRTÉK: AZ IGAZGYÖNGY PÉLDÁZATA

Mi az igazán értékes?

A nemesfémek közül a legértékesebb az **arany**. Aranybányákban igen nehéz körülmények között bányásszák, vagy a folyókban mossák. Régen az alaskai aranyláz idején több ezren keltek útra, a meggazdagodás reményében. A „jég és hó birodalmában” sokan odavesztek, és csak keveseknek sikerült meggazdagodni belőle.

A **gyémánt** a föld mélyén található. A földkéreg óriási nyomása alatt keletkezett ez az üvegszerű drágakő. A világ legértékesebb és legkeményebb természetes anyaga. Csiszálással teszik még szebbé és értékesebbé. A csiszolt gyémánt neve a briliáns.

Az **igazgyöngy** a víz mélyén kagyló és osztriga belsejében képződik. Keletkezése a természet csodája. Ha egy kis szennyeződés kerül a kagyló belsejébe, védekezésül a kagyló körbeveszi egy gyöngyház nevű anyaggal, évről-évre újabb rétegekkel. A gyöngyházzal körbevett idegen részecske így igazgyönggyé alakul.

A KERESKEDŐ, AKI IGAZGYÖNGYÖT TALÁLT

(Máté 13,45–46)

Jézus korában is sokan az értékes tárgyak birtoklását tartották a legfontosabb dolognak. Jézus azt tanította, hogy a pénznél, kincsnél, vagyonnál fontosabb, értékesebb dolgok is vannak az életben. Egy rövid példázatban mesélte el az embereknek, hogy mi lehet az életben a legfontosabb kincs.

Hasonló a mennyek országa a kereskedőhöz, aki szép gyöngyöket keres. Amikor egy nagy értékű gyöngyre talál, elmegy, eladja mindenét, amije van, és megvásárolja azt.

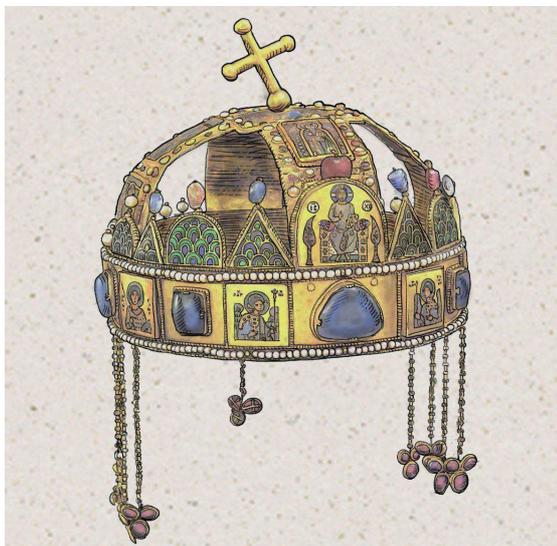
„Keressétek először Isten országát és az ő igazságát, és mindezek ráadásként megadatok majd nektek.”

Máté 6,33

Ebben a példázatban az igazán fontos dolgot az igazgyöngy jelenti. A kevésbé fontosat pedig mindaz, amit a kereskedő elad azért, hogy az igazán fontosat megszerezze. A kereskedő mindent elcserélt azért, hogy megszerezze szíve kívánságát. Jézus ebben a példázatban nem arra tanít, hogy igazgyöngyöt keressen mindenki. Hanem azt mondja, hogy azt keressük, ami annyira értékes, mint a földi kincsek között az igazgyöngy. A legnagyobb kincs Isten országa. A példázat arra bátorít, hogy keressük Istent és az Ő országát, mert ez a legnagyobb kincs.

Tudod-e?

- A magyar koronán 24 borsónyi és 204 kisebb gyöngy található. Nézd meg újra a korona képét, és keress meg rajta a gyöngyöket!
- A legnagyobb igazgyöngyöt a Fülöp-szigeteken találták 2006-ban. Hossza 30 centiméter, szélessége 61 cm, tömege 34 kg. Az értékét 100 millió dollárra becsülik. Megtalálója tíz éven át rejtegette kincsét a házában.

Rajz a magyar koronáról

Feladattár

- Neked van olyan kincsed, ami a mások szemében talán értéktelen?
- Mit jelent ez a kifejezés: „belső érték”? Neked van ilyen értéked?
- Az alábbiak közül milyen belső értéket választanál a szüleidnek, magadnak, vagy testvérednek: bátorság, türelem, megbocsátás, szorgalom, nyugalom, őszinteség, becsületesség, elfogadás, tisztelet, megértés?
- Cseréltél már valamit örökbe? Mit?
- Nem bántad meg a cserét? Miért?
- Jézus az igazgyöngyöz hoz hasonlítja Isten országát. Neked mi a legértékesebb? Te mihez hasonlítanád?

Igazgyöngy kagylóban

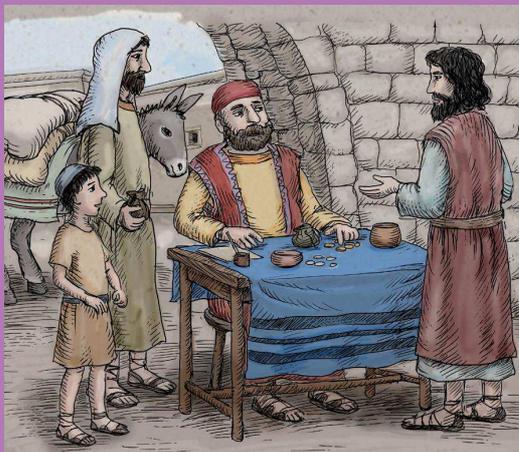
16. AKI ÉRTÉKRENDET CSERÉLT: MÁTÉ ELHÍVÁSA

Kicsoda a vámszedő?

A rómaiak elfoglalták Jézus országát. A tartományok, városok határain, hidaknál és egyéb helyeken vámhelyeket állítottak fel. Itt a vámszedők az utazóktól pénzt szedtek. Nem csak az általuk szállított áruért kellett fizetni, hanem saját magukért is.

Lévi vámszedő volt. A vámszedő az elenségnek dolgozott, pénzt gyűjtött az országot elfoglaló római császárnak. Az így összegyűjtött pénzt nem az ország javára fordították, hanem az idegen császár kincstárába vándorolt. A vámszedőket árulónak tartották, ezért

senki nem állt szóba velük. Ráadásul a kiszabott adónál több pénzt szedtek az emberektől. Ezt a plusz pénzt a saját zsebükbe tették. Ezért még jobban megvetették őket. Kapzsi, és áruló – ezt gondolták, ha egy vámszedővel találkoztak. Még a templomba se mehettek be. Egy bírósági tárgyaláson sem tekintették őket megbízható tanúknak. A legtöbb ember még barátkozni sem akart egy vámszedővel. Lévi megismerkedett Jézussal, és felismerte, hogy a pénz nem minden. Vannak annál sokkal értékesebb dolgok is. Jézus követőjeként nemcsak a neve változott meg (Máté), hanem az értékrendje is.

NEM LEHET MINDENT PÉNZEN MEGVENNI

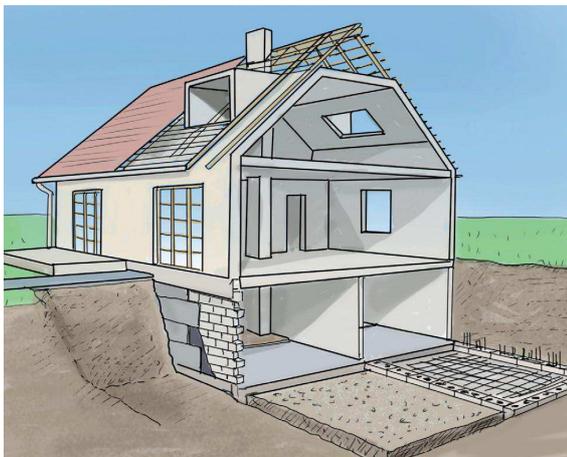
(Máté 9,9–13)

Amikor Jézus továbbment onnan, meglátott egy embert a vámszedő helyen ülni, akit Máténak hívtak, és így szólt hozzá: Kövess engem! Az felkelt, és követte őt. És történt, amikor Jézus asztalnál ült a házban, hogy sok vámszedő és bűnös jött, és odatelepedett Jézushoz és az ő tanítványaihoz. Meglátták ezt a farizeusok, és szóltak tanítványainak: Miért eszik a ti mesteretek vámszedőkkel és bűnösökkel együtt? Ő pedig, amikor ezt meghallotta, így szólt: Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek.

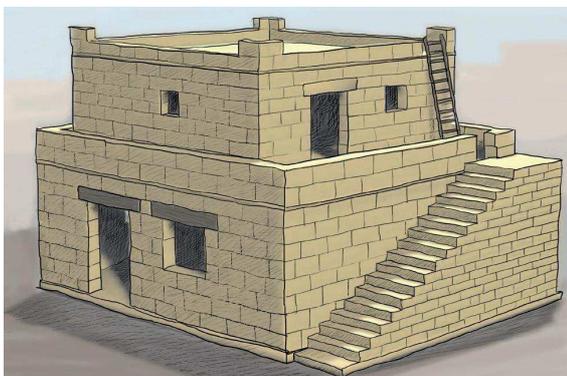
Máté, amikor elvállalta ezt a munkát, tudta, hogy gyűlölni fogják, de azt is, hogy sok pénzhez fog jutni. Ő a pénzt választotta. Amikor Jézussal találkozott, úgy gondolta, hogy a pénz-nél fontosabb dolgot talált. Nem szolgált többé a császárnak, és Jézus mellé szegődött. Tudta, hogy vége a kényelmes életének, mégsem bánta. Lemondott a pompás ruhákról, az ínycsiklandozó ételekről, még a házat is otthagyta. Ezután Jézussal vándorolt, és a szívébe béke költözött.

„A Mester itt van, és hív téged.”

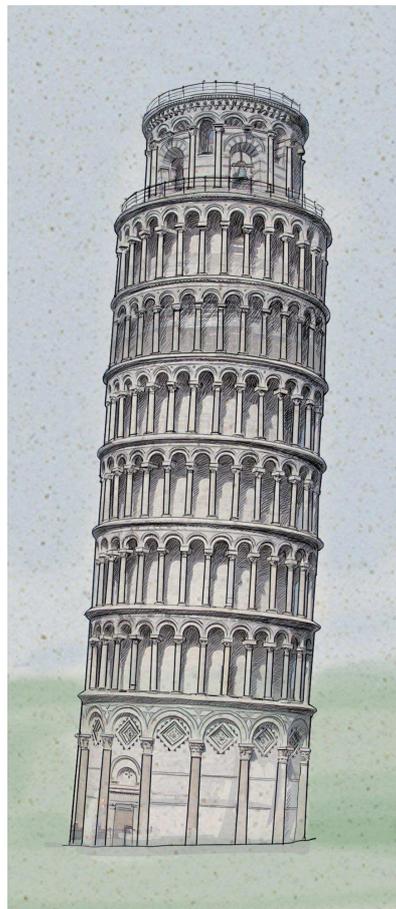
János 11,28

Mai ház rajza

Jézus korabeli ház rajza

A pisai ferde torony rajza

Feladattár

- Hasonlítsd össze egy mai és egy Jézus korabeli ház rajzát! Melyek a legfontosabb különbségek? Mi a közös bennük?
- Milyen házzal kapcsolatos szólások, közmondásokat ismersz?
- Gyűjts össze Jézus tanításai közül néhányat, amelyeket a legfontosabbaknak találsz! Ez a lista lehet a te „alpod”.

Bibliai kvíz

- Kit nevez Jézus bolondnak a példázatban?
- Kit nevez okosnak Jézus a példázatban?

Tudod-e?

- A világ egyik legérdekesebb tornya, a pisai ferde torony azért dől, mert homokos, ingoványos talajra építették. Az 55 méter magas torony azóta ferde, hogy 1173-ban építeni kezdték. A süllyedés első jelei már akkor megmutatkoztak, amikor még csak tíz méter volt kész belőle, ennek ellenére folytatták építését. Mára sikerült megállítani a folyamatos dőlést.
- Nyelvünk néhány szava őrzi az „alpo” szó fontosságát. Pl.: alapos, alaptalan, alapvető.

MIT JELENT A PÉLDÁZAT?

Jézus minden példázatának fontos üzenete van. Ezt a példázatot is megérthetjük, ha megtudjuk, hogy kiket jelképeznek a példázat szereplői:

Gazda = Isten

Szőlőskert = a választott nép, amelynek minden tagja olyan, mint egy szőlőtő.

Munkások = a választott nép vezetői

A Gazda szolgái = Isten követői, a próféták

A Gazda fia = Jézus

Jézus Isten népének vezetőit, a papokat figyelmezteti. Ők elfelejtették, hogy a nép vezetője, igazi gazdája Isten. A próféták erre figyelmeztették őket, de ők nem hallgattak sem a prófétákra, sem Jézusra, Isten Fiára.

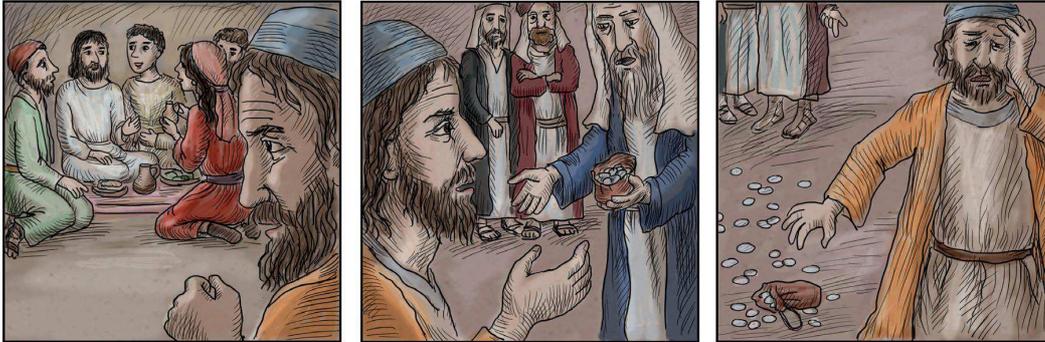
Jézus a példázatban minket is tanít a következőkre:

- Amit Istentől kapunk, becsüljük meg!
- Soha ne felejtjük el, hogy mindent, amink van, Tőle kaptunk.
- Mindezeket csak használatba kaptuk Tőle.
- A mi dolgunk, hogy Istennek tetsző gyümölcsöket teremjünk.

Szőlőskert napjainkban, Izraelben

18. JÚDÁS ÁRULÁSA

Jézus 12 tanítványa hűségesen követte Őt éveken át. Együtt vándoroltak, együtt tapasztalták meg Jézus mellett Isten sok csodáját. Összetartoztak, de valaki közülük mégis ellenük fordult. Elárulta őket. Ezt a tanítványt Iskáriótes Júdásnak hívták.

BARÁTBÓL ELLENSÉG

(Máté 26,14–16; 26,47–56)

A **papok és a nép vezetői** már régóta ferde szemmel figyelték Jézust. Nem tetszett nekik sem a tanítása, sem az, hogy az emberek hittek Benne. Ő nem lehet a Messiás – gondolták. **Azt tervezték, hogy bebörtönzik és halálra ítélik.** Csak az alkalomra vártak. *Akkor a tizenkét tanítvány közül egy, akit Iskáriótes Júdásnak hívtak, elment a főpapokhoz, és így szólt:*

– Mit adnátok nekem, ha kezetekbe adnám Jézust?

Mert tudta, hogy már régóta el akarják fogni őt. Azok harminc ezüstöt ajánlottak neki. Ettől fogva kereste az alkalmat, hogy elárulja őt.

Nem kellett sokáig várnia. Amikor Jézus a húsvét előtti csütörtökön az Olajfák hegyére ment a tanítványaival imádkozni, Júdás már nem volt köztük. Elment és kardokkal és botokkal felszerelt sokasággal tért vissza a főpapoktól és a nép véneitől.

Amikor meglátta Jézust, ezt súgta a fegyvereseknek:

– Akit megcsókolok, az lesz Ő, azt fogjátok el!

Majd egyenest **Jézushoz menve** így szólt:

– Üdvöz légy, Mester! – és **megcsókolta őt.**

Jézus ezt mondta neki:

– Barátom, hát ezért jöttél!

Akkor odamentek, megragadták, hogy elfogják. Ezt látva **Péter** – Jézus tanítványa – a kardjához kapott, kirántotta, **lecsapott a főpap szolgájára,** és levágta a fülét.

„Mit használ ugyanis az embernek,
ha az egész világot megnyeri,
lelkében pedig kárt vall?”

Máté 16,26

Jézus ráparancsolt:

– *Tedd vissza kardodat a helyére, mert akik kardot fognak, kard által vesznek el. Vagy azt gondolod, hogy nem kérhetném meg Atyámat, hogy adjon mellém most tizenkét sereg angyalnál is többet? De miképpen teljesednének be akkor az Írások, hogy ennek így kell történnie?*”

Abban az órában így szólt Jézus a sokasághoz:

– Úgy vonultatok ki, mint valami rabló ellen, kardokkal és botokkal, hogy elfogjatok; mindennap a templomban ültem és tanítottam, mégsem fogtatok el.

A **tanítványok látva, hogy Jézus hagyja magát elfogni**, mind elhagyták Őt, és elfutottak.

Amikor **Júdás megértette**, hogy milyen **rosszat tett**, visszaroht a főpapokhoz a harminc ezüsttel.

– **Ártatlant árultam el**, visszaadom a pénzeteket.

– Mi közünk hozzá? A te dolgod – válaszolták azok.

Júdás a pénzt a földre szórta, elment és felakasztotta magát. Bár megbánta a tettét, de a megoldást nem jó helyen kereste. Az élet Isten tulajdona.

Feladattár

- Te kihez tartozol?
- Mit jelent az a szó, hogy áruló?
- Melyik a legfontosabb tulajdonsága egy barátságnak?
- Fontos-e a bizalom?
- Melyik állatra illik a mondás: „Az ember leghűségesebb barátja.”
Miért?

Bibliai kvíz

- Mit tett Júdás?
- Mit tett Péter?
- Melyik volt a helyes?
- Mennyi pénzért adta fel Jézust?
- Kire mondják azt, hogy áruló?
- Minden elkövetett hibánkat ki lehet javítani?
- Júdás választott Jézus és a pénz között. Miért döntött rosszul?

Tudod-e?

- Az Olajfák hegyén még ma is látható a Gecsemáné-kert, ahol Jézust elfogták. Még érdekesebb, hogy az olajfák nagyon sokáig élnek. Bár a törzsük elpusztul, gyökerükről újabb és újabb hajtások sarjadnak. Kutatók megállapították, hogy az itt található olajfák eredete egészen a Jézus földi életének idejére nyúlik vissza.
- Harminc ezüst akkoriban egy rabszolga ára lehetett.

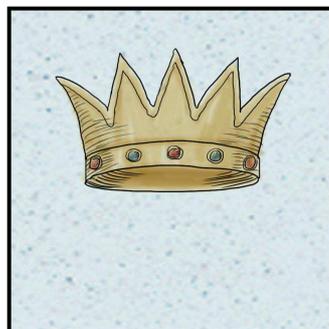
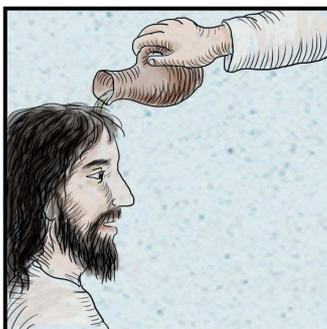

A Gecsemáné-kert olajfái napjainkban

AZ ELSŐ KERESZTYÉNEK KORA

AZ ELSŐ KERESZTYÉNEK KORA

Olvasmány

Isten választott népe, a zsidóság régtől fogva reménykedett a Messiás megjelenésében. Ő az Istentől küldött **Szabadító, aki üdvösséget hoz**. A Messiás név jelentése: **felkent**. A felkenés különleges kiválasztás jele volt egy különleges szerepre. Izráelben így kenték fel szent olajjal a királyt és a főpapot. A királynak, az ország vezetőjének és a főpapnak, a lelki vezetőnek is az volt a feladata, hogy Isten akarata szerint végezzék munkájukat, hogy békében, igazságban és szeretetben élhessen a nép. De a béke országa sokáig váratott magára.

Az emberek vágyakoztak utána, és hitték, hogy eljön ez az ország. Sok földi királyuk uralkodása kezdetén reménykedtek benne, hogy talán ő lesz az a király, aki Isten békéjét, tökéletes országát elhozza. **Sok királyukban kellett csalódnium, míg megértették, hogy emberi erő nem képes ezt elhozni**, csak olyan valaki, akiben Isten munkálkodik. Különlegessége majd kitűnik csodáiból.

Eljött az idő, amikor **Isten elküldte ezt a Szabadítót, Jézus Krisztust**. Királyi házból származott, mert Dávid király utóda volt. Csodákat tett, és Isten országát hirdette.

– **Eljött az Isten országa! – így tanította a népet.**

Isten országában Isten törvénye uralkodik, ezt a törvényt követve bárki országának tagja lehet. Isten országának legfontosabb törvénye a szeretet parancsa. Aki ezt követi, annak lelke békére lel. **Isten azt szeretné, ha mindenki országához tartozna.**

Ezért hívogatta Jézus még a rossz életű embereket is.

– Ne legyetek többé a bűn rabjai! Isten titeket is hív és vár – tanította.

Minden szava és tette azt sugározta, hogy Ő Istentől jött. Sokan el sem merték hinni, hogy Ő a Messiás. Nem tudták, hogy mit gondoljanak Róla.

Jézus egyszer megkérdezte a tanítványait:

– Ti kinek tartotok engem?

Péter így felelt: – Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia. Krisztus, vagyis a Messiás.

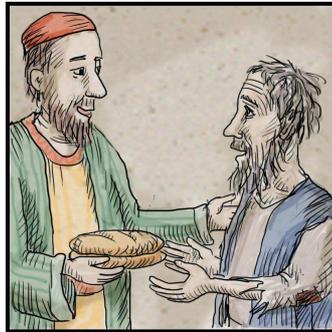
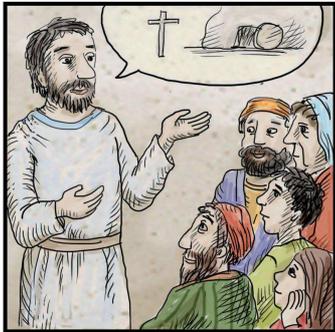
Azóta sokan gondolják Péterhez hasonlóan, hogy Jézus a Messiás, aki Isten országát elhozta közeink. A **keresztyének**, Jézus követői **azon munkálkodnak, hogy Őt követve megvalósuljon közöttünk is Isten országának egy kis tartománya, ahol az emberek az Ő törvénye szerint élnek.**

Ezért is imádkozunk úgy, ahogyan Jézustól tanultuk:

„Jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is.”

Máté 6,10

19. AZ ELSŐ KERESZTYÉN GYÜLEKEZET

Péter apostol pünkösti beszéde

Pünkösd nem csak a Szentlélek kitöltetésének ünnepe. Az első pünkösd egyúttal az első keresztyén gyülekezet születésének az időpontja is. Ezeken a képeken láthatjátok, hogy melyek voltak az első gyülekezet fő jellemvonásai.

TIZENKETTŐBŐL HÁROMEZER

(Apostolok cselekedetei 2)

Amikor a **Szentlélek lánghoz hasonló formában a tanítványokra szállt**, a zúgásra sok ember sereglett össze. Péter kilépve a **házból bátran beszélt az összegyűlteknél Jézusról**.

Akik hittek a beszédnek, ezt kérdezték:

– **Mit tegyünk?**

Péter így válaszolt:

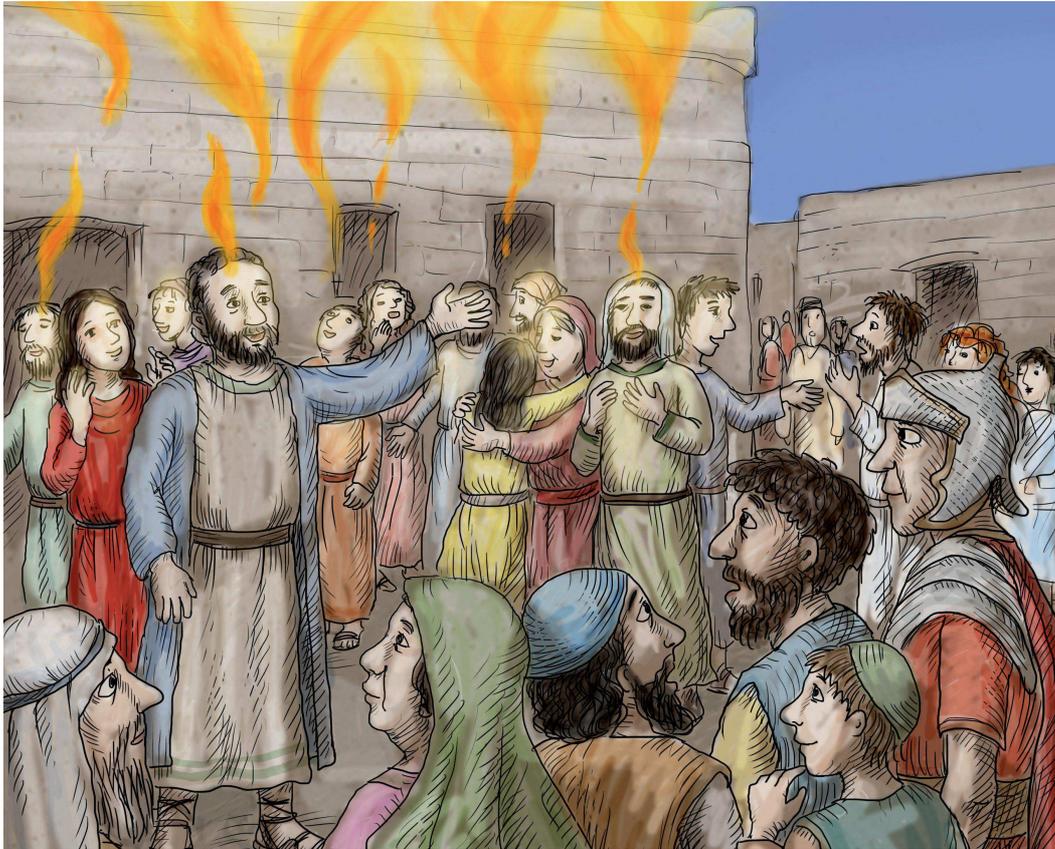
– **Forduljatok Istenhez, és keresztelkedjétek meg** Jézus nevében bűneitek bocsánatára, és megkapjátok a Szentlélek ajándékát.

Mintegy háromezer lélek csatlakozott hozzájuk.

Ők pedig kitartóan részt vettek az apostoli tanításban, a közösségben, a kenyér megtörésében és az imádkozásban. Mindennap állhatatosan, egy szívvel, egy lélekkel voltak a templomban, és amikor házanként megtörték a kenyeret, örömmel és tiszta szívvel részesültek az ételben; dicsérték Istent, és kedvelte őket az egész nép.

Hitük meglátszott a cselekedeteiken. Isten országának gyermekeiként igyekeztek élni. A szeretet jézusi parancsának engedelmeskedve nem nézték le egymást semmiért, és az egyik néphez tartozó sem tekintette a másikat kevesebbnek. A gazdag testvéreinek tekintette a szegényt, az úr a rabszolgát. Sokan még a vagyonukat is eladták, és szétosztották pénzüket, ahogy éppen szükség volt rá. Így gondoskodtak a gyülekezet szegényeiről. Meglátogatták az özvegyeket is, és segítettek a bajba jutottakon. Maguk a tanítványok mutattak példát az alázatban és a szeretetben. Még a közös étkezéseken is ők szolgálták fel az ételt, mintha mindenki szolgálói lennének.

Ez a testvéri szeretet sokak érdeklődését felkeltette. Mi is így szeretnénk élni – gondolták, és csatlakoztak Jézus követőihez. **Így gyarapodott napról napra a gyülekezet.**

A Szentlélek lánghoz hasonló formában szállt rá a tanítványokra

Tudod-e?

A pünkösd szavunk a görög nyelvből ered, és ötvenet jelent. A Szentlélek ugyanis ötven nappal Jézus feltámadása után szállt a tanítványokra.

*„Senkinek se tartozzatok
semmivel, csak azzal,
hogy egymást szeressétek,
mert aki a másikat szereti,
betöltötte a törvényt.”*

Róma 13,8

Feladattár

- Gondold végig, hogyan tudnál segíteni egy-egy osztálytársadnak?
- Beszélgetsetek a következő témákról!
 - Te kivel osztanád meg ételedet?
 - Te kivel osztanád meg legféltettebb titkodat?

Bibliai kvíz

- Mit ünneplünk pünkösdkor?
- Hányan keresztelkedtek meg az első pünkösdkor?
- Melyik városban alakult az első keresztyén gyülekezet?
- Honnan látszott meg a gyülekezet hite?

20. PÁL, A POGÁNYOK APOSTOLA

A misszió szó küldetést jelent. Olyan küldetést, amely során a küldött az emberekhez elviszi Jézus hírét. Ez a hír örömhír, evangélium. Maga Jézus bízta meg a tanítványokat ezekkel a szavakkal:

„Menjete el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet...” (Máté 28,19)

Pál apostol is elindult, hogy Jézusról hírt vigyen az embereknek. Tudta, hogy nagyon fontos üzenetet visz. Minél több embernek akart beszélni Jézusról. Még az országát is elhagyta, hogy más országokból is Jézushoz hívogassa az embereket. Három nagyobb körutat is tett. Ezeket hívjuk missziói utaknak. Nagyon sok városba eljutott. Pál az életét szánta arra, hogy jó hírt vigyen az embereknek.

Név: Pál
Korábbi név: Saul
Nemzetiség: zsidó
Születési hely: Tarzusz
Foglalkozás: apostol
Küldetés: Isten Igéjét elvinni a nem zsidó népekhez
Munkatársak: Szilász, Barnabás, Timóteus

Pál apostol szobra

ÁRTATLANUL BÖRTÖNBEN

(Apostolok cselekedetei 16,16–34)

Pál amerre járt, mindenütt **Jézusról beszélt**, a nevében tett csodákat. **Sok megpróbáltatást kellett kiállnia** útjai során. Egy alkalommal **Filippiben** annyira megharagudtak rá, hogy **Szilásszal együtt** megverték, majd **börtönbe zárták**. Megparancsolták a börtönőrnek, hogy a legszigorúbban bánjon velük. Így kerültek a belső börtönbe. A lábukat kalodába szorították, hogy mozdulni sem bírtak. A hátuk égett az ütésektől, fájt mindenük. Éjfél tájban **mégis imádkozni kezdtek, és énekekkel dicsőítették Istent**. A rabok csendben hallgatták őket. Az éneket földrengés szakította meg. **Lehullottak a bilincsek és az ajtók kinyíltak**. A **börtönőr** álmából riadva, a tárva-nyitva lévő ajtókra pillantott.

Megszöktek a foglyok! – villant át az agyán. Ezért nagy bajba kerülök. **Elkeseredésében kirántotta a kardját, és végezni akart magával**.

Ekkor azonban hangot hallott:

– Ne tedd! Mindannyian itt vagyunk.

Pál volt az. Szavával megmentette a börtönőr életét.

Ő remegve borult a lábuk elé, és ezt kérdezte:

– *Mit tegyek, hogy üdvözüljek?*

Ők így válaszoltak:

– *Higgy az Úr Jézusban, és üdvözülsz mind te, mind a te háza népe.*

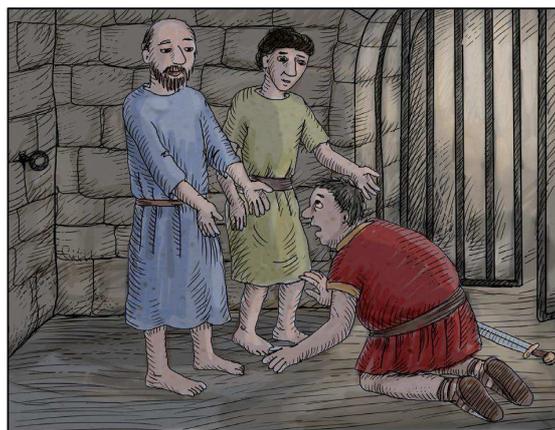
Majd beszéltek neki Jézusról. Ő befogadta őket a házába, kimosta a sebeiket, még meg is vendégelte őket. Örvezett, és megkeresztelkedett az egész családjával együtt.

Hajnalban üzentek a börtönőrnek a város vezetői:

– Elengedheted a két foglyot.

Amikor ez Pál fülébe jutott, visszaüzent: – Azt már nem. El se ítéltettek volna minket, hiszen római állampolgárok vagyunk. Jogunk lett volna rendes tárgyaláshoz. Ráadásul megvesszőztek minket. Most meg titokban el akarnak minket küldeni, mintha semmi sem történt volna? Jöjjenek csak ide! Az a legkevesebb, hogy bocsánatot kérnek.

Amikor a vezetők meghallották ezt, sietve bocsánatot kértek tőlük. Pál pedig továbbutazott.

„Menjete el tehát, tegyete tanítványa minden népet...”

Máté 28,19

Pál és Szilász
börtönben

Feladattár

- Keresd meg a térképen Filippit, ahol a történet játszódott!
- Beszélgessetek a következő témákról!
 - Szoktad néha a híreket hallgatni a tévében vagy a rádióban?
 - Milyenek ezek a hírek?
 - Te kaptál már jó hírt?
 - Milyen hírek örültél eddig a legjobban?

Bibliai kvíz

- Milyen rossz dolog történt Pálékkal?
- Milyen jó dolog történt a börtönőrrel?
- Hogyan változott meg a börtönőr?

Tudod-e?

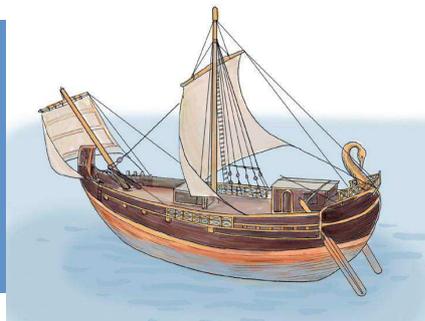
- A kaloda igen szigorú őrizetet jelentett. Mozgásképtelenné tette a kezét és a lábát. Viselőjének nagyon kényelmetlen volt, rosszabb volt a bilincsnél is.
- Pál nagyon sok szenvedést vállalt Jézusért. Maga így írt erről (2Kor 11,24–25): „Ötször kaptam negyven botütést egy híján, háromszor megvesszőztek, egyszer megköveztek, háromszor szenvedtem hajótörést, egy éjt és egy napot hányódtam a tenger hullámain.”
- Az evangélium szó azt jelenti, hogy örömhír. A Jézusról szóló történetek gyűjteményét nevezik így a Bibliában.

PÁL APOSTOL RÓMÁBAN

Olvasmány

Pál-korabeli római gabonaszállító hajó

A tengeri utazás sok veszélyt rejtett akkoriban. Voltak viharosabb időszakok. Ilyenkor még jobban fokozódott a veszély. Erről tanúskodik sok, tengerfenéken talált ókori hajóroncs.

Pál fogolyként jutott el a császárhoz Rómába

„Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyeieké, földieké és föld alattiaké; és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére.”

Filippi 2,10–11

Történt ugyanis, hogy Pál a jeruzsálemi templomba ment. A tömeg felismerte, hogy ő az, aki Jézushoz téríti az embereket. Ez sokaknak nem tetszett. Nagy zavargás támadt körülötte. Római katonák jelentek meg, hogy rendet tegyenek.

Amikor azonban kiderült, hogy Pál római polgár, a parancsnokuk nem merte bántani. Az erődbe vitette és ott tartotta fogva. Nem tudták, hogy mit tegyenek vele. Időközben sokszor kihallgatták őt, egyik városból a másikba vitték, hogy döntsenek az ügyében.

Amikor a helytartó is kihallgatta, Pál így szólt:

– Ha vétkes vagyok, és büntetést érdemlek, nem vonakodom a haláltól, de ha nem, akkor engedjete el.

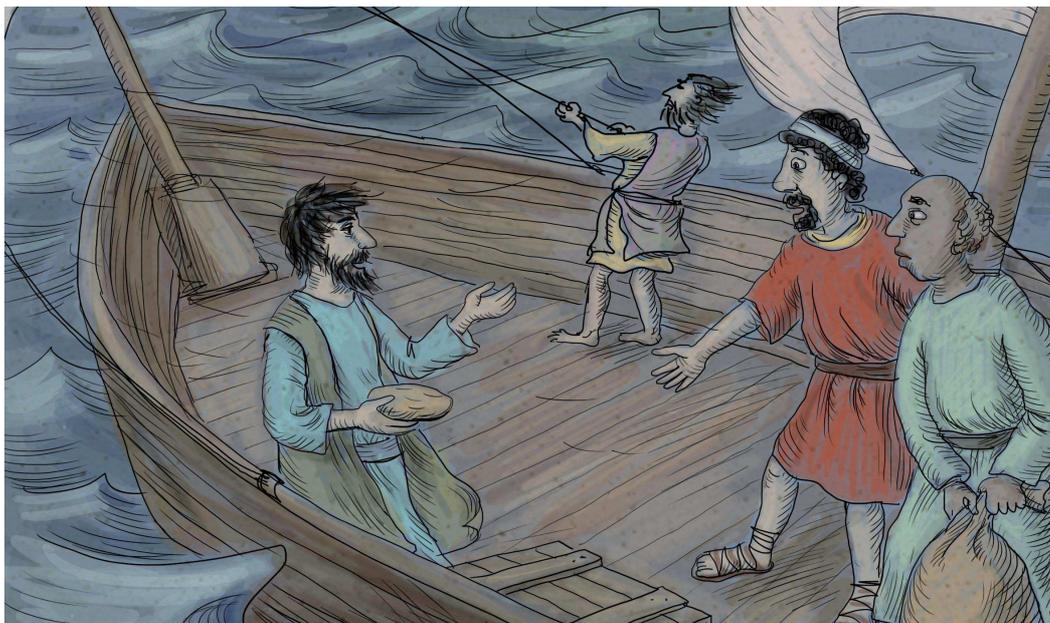
Ítéljen felette a császár – gondolta a helytartó.

Így aztán hajóra szálltak vele, hogy Rómába vigyék.

A hajóút nem volt veszélytelen. Pál még a kikötőben figyelmeztette fogva tartóit:

– Az életünket kockáztatjuk, ha most indulunk útnak.

De nem hallgattak rá. Útközben szélvihar csapott le a tengerre. A hajó kormányozhatatlanná vált, és csak sodorták őket a hatalmas hullámok. A vihar hevesen dobálta őket, ezért kidobtak minden felesleges terhet a hajóból. Ez sem segített. Reményvesztetten sodródtak tovább. Még enni sem ettek semmit. Végül Pál öntött beléjük lelket.

Így biztatta őket:

– Éjszaka kijelentést kaptam Istentől, hogy mindannyian megmenekülünk. Én hiszem, hogy úgy lesz, ahogy mondta.

Azzal kenyeret vett a kezébe, hálát adott Istennek, és enni kezdett. Amikor a sok utas és hajós ezt látta, nekibátorodtak, új reménnyel a szívükben kezdtek el enni.

Csakhamar szárazföldet is értek. Amikor valami partot vettek észre, eloldották a horgonyt és igyekeztek kikötni. De a hajó távolabb a parttól zátonyra futott. A hajó hátulja recsegve-ropogva töredezni kezdett. Aki úszni tudott, az a vízbe ugrott, a többiek a hajó roncsaiba kapaszkodva igyekeztek a partra. Így történt, hogy mindenki megmenekült. Kiderült, hogy Málta szigetére érkeztek. Miután kipihenték magukat, egy másik hajóval továbbvitték Pált Rómába.

Pál felől sokáig nem döntött a császár. Az ítéletre várva sem tétlenkedett Jézus hű apostola. Mivel megengedték neki, hogy külön szálláson lakjon az őt őrző katonával, sokan felkeresték, ő pedig hirdette nekik Krisztust. Így terjedt az ókori világ fővárosában az evangélium.

Ki az Úr?

Minden nép királya megkövetelte a tiszteletet. Sok szabályt hoztak annak érdekében, hogy a király tisztelete ne szenvedjen csorbát. A király előtt meg kell hajolni, nem szabad neki hátat fordítani, jelenlétében leülni, nem lehet megszólítani, csak ha engedélyezi, és még sorolhatnánk a szabályokat vég nélkül. A király tekintélyét a hatalom adta. Jaj volt annak, aki szembeszegült egy ilyen hatalmas úrral. Közülük is az egyik legnagyobb hatalom a római császáré volt.

KERESZTYÉNEK A RÓMAI BIRODALOMBAN

Olvasmány

A tiszteletet sokféleképpen ki lehet érdemelni. Jézust is Úrnak tartották és tartják ma is a követői. Ő azonban nem fenyegetéssel és nem büntetéssel vívta ki a tiszteletet és hódolatot. Követői nem félelemből engedelmeskednek neki, hanem mert Ő maga Isten, a mi Megváltónk. Tisztasága, jósága miatt szeretjük és tiszteljük. Ő szeretetével vonz magához minket. Ez pedig erősebb kötelék, mint a félelem.

A Római Birodalom nagyon sokáig a világ legnagyobb és legerősebb hatalma volt. Ropant katonai erejével, sok véres csata árán leigázta a föld sok népét és országát. A legyőzött népek királyainak is be kellett hódolniuk. A birodalom leghatalmasabb embere, a római császár parancsának ellenszegülni nem lehetett. Jézus korában sokan szerettek volna megszabadulni a császár fojtogató hatalmától. Maga Jézus nem lázított a császár ellen, pedig sok követője abban reménykedett, hogy ő lesz a nép királya. Szerették volna, ha kiűzi az országból a rómaiakat. Egy alkalommal meg is kérdezték Jézustól: – Szabad-e a császárnak adót fizetni? Jézus így válaszolt: – Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, Istennek pedig, ami az Istené. Szavaival világossá tette, hogy van földi urunk, és mennyei Királyunk. A kettő nem ugyanaz, de mind a kettőnek meg kell és lehet adni azt, ami jár.

Jézus feltámadása után a követői megértették, hogy Ő a menny és föld Ura. Akik hittek Benne, meg voltak győződve róla, hogy Benne isteni erő van, egyedül Ő az igaz képe Istennek. Igyekeztek is az Ő akarata szerint élni. Ezért is nevezték a Jézust követőket keresztyéneknek, ami azt jelenti: Krisztushoz tartozó, Krisztust követő.

Véres üldözés lett a vége a dolognak. A keresztyéneket bebörtönözték. Rá akarták venni őket, hogy a császárt imádják. Sokan erre még akkor sem voltak hajlandók, amikor halállal fenyegették őket. Sokan életüket adták a hitükért. Őket nevezzük mártíroknak, vagy vértanúknak.

Colosseum, Róma

Hihetetlen, de igaz!

- Az elefánt nem tud ugrani, viszont tud a mellső két lábán egyensúlyozni.
- A világ legmagasabb embere 272 cm magas volt.
- Ha olyan erős lennél, mint egy szarvasbogár, fel tudnál emelni egy teherautót.
- Egy struccotját 4 óra alatt lehet keményre főzni.
- A Föld forgási sebessége az Egyenlítőnél több mint 1600 km/óra.

Belegondoltál már, hogy mennyi minden van, amit nem tudhatunk biztosan, mert nem látjuk? Tudjuk, hogy vannak apró élőlények, amelyek szabad szemmel nem láthatók, mégis léteznek. Elhisszük, hogy a konnektorban veszélyes áram van, pedig nem látható. Elhisszük, hogy a csillagok nappal is világítanak, bár a nap erősebb ragyogása elhomályosítja fényüket. Sőt, a tudósoknak azt is elhisszük, hogy több milliárdnál is több csillag van az égen, bár szabad szemmel csak néhány ezret látunk. Van olyan dolog, amit a tudósok sem tudnak műszereikkel megmérni, csak kikövetkeztetik.

A Biblia Istenről ír. Olyan emberek tapasztalatait foglalja össze, akik találkoztak hatalmával. Hitük segített abban, hogy közelebb kerüljenek hozzá, megértsék akaratát, kövessék szavát.

Egyedül hit által lehet Istent megismerni. Jézus ismeri Istent a legjobban, Ő mutatta meg milyen is az Atya. Mi is rajta keresztül kerülhetünk Hozzá a legközelebb. Őt leginkább Jézusban való hittel tudjuk megismerni. Ahhoz, hogy üdvözlünk, vagyis halálunk után is Vele legyünk a mennyben, hitre van szükségünk.

A református tanítás egyik alapvető tétele éppen ezért, hogy minden kiindulópontja a hit.

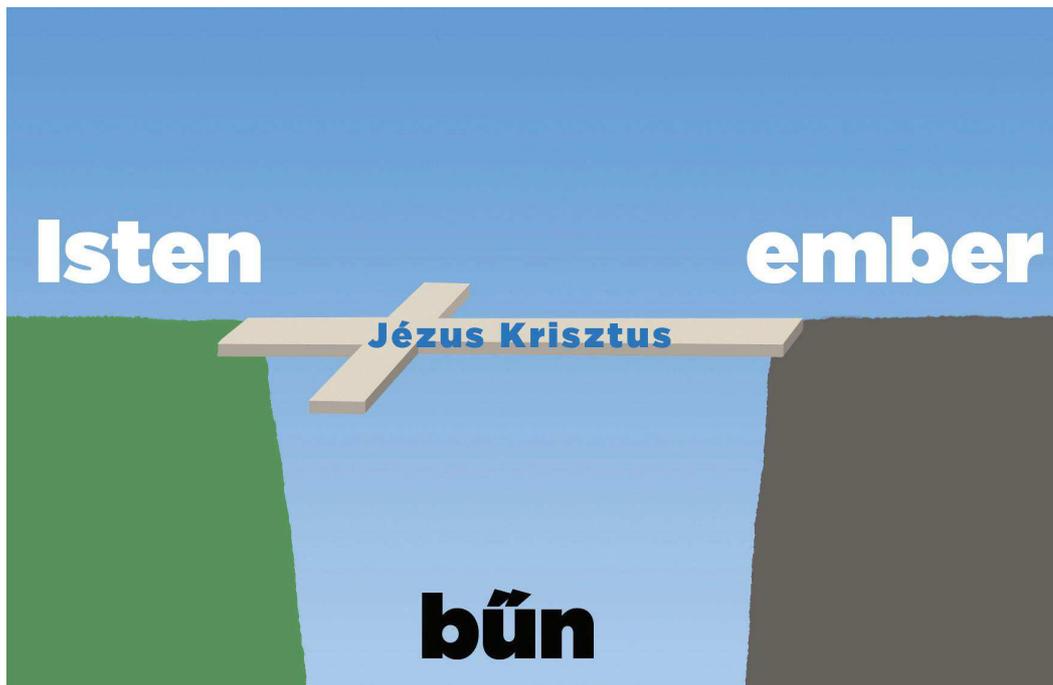
A hit tehát mindennek az alapja. Ez az egyik legfontosabb tanítása református egyházunknak.

Egyedül hit által fogadhatjuk Istent a szívünkbe. Hit szükséges ahhoz is, hogy Jézus Krisztusban felismerjük a Megváltónkat.

„A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés.”

Zsidókhöz írott levél 11,1

Krisztus azért jött a világba, hogy a bűn hatalmát megtörje.
Az Isten és ember közötti szakadékot így hidalta át

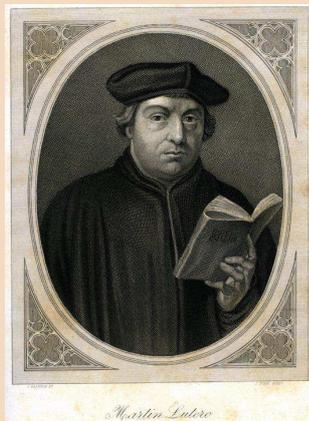
Feladattár

Beszélgessetek a következő témákról!

- Volt már, hogy nem hittél el valamit, pedig el kellett volna?
- Volt már olyan, hogy be akartak csapni, és te elhitted?
- Megtörtént már veled, hogy hiába mondtál igazat, nem hittek neked?
- Mitől függ, hogy elhiszel-e valamit?
- Szerinted, amit a tévében láatsz, azt mind el kell hinni?
- „Hiszem, ha látom.” Mit jelent ez a mondat?
- Nézd meg a lap tetején található képet! Mit fejez ki nekünk arról, hogy a bűneset után milyen lett Isten és az ember kapcsolata? Mit fejez ki Jézus megváltói munkájáról?

Tudod-e?

Luther Márton idejében az egyház bűnbocsátó cédulákat árult. Azt hirdették, hogy elég ezt a papírt megvenni, és a vevő bűneit megbocsátja Isten. Luther tudta, hogy a Biblia ilyen nem tanít, ezért felemelte a szavát a bűnbocsátó cédulák ellen. Azt tanította, hogy az Istennel való kapcsolat nem üzlet. Csak a hit számít.

22. A REFORMÁTUS ISTENTISZTELET

Minden héten egy ünnep?

Ha megállás nélkül dolgoznánk, hamar halálosan kifáradnánk. Szervezetünknek szüksége van az alvásra, a pihenésre. Ilyenkor a testünk új erőre kapva felüdül.

Nem csak testünknek van szüksége felfrissülésre. A lelkünknek is. A templomban Isten szavát hallgatva így töltődhet fel a lelkünk.

A Biblia így ír a vasárnap megszenteléséről:

„Emlékezz meg a nyugalom napjáról, és szenteld meg azt! Hat napon át dolgozz, és végezd mindefféle munkádat! De a hetedik nap a te Istenednek, az Úrnak nyugalomnapja. Semmiféle munkát ne végezz azon se te, se fiad, se leányod, se szolgálóleányod, se állatod, se a kapuidon belül tartózkodó jövevény. Mert hat nap alatt alkotta meg az Úr az eget, a földet, a tengert és mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig megpihent. Azért megáldotta az Úr a nyugalom napját, és megszentelte azt.” (2Mózes 20,8–11)

Isten népe számára mindig különleges nap volt a hetedik nap. Igazi ünnepnap. Ünnepnapon a legtöbb ember nem dolgozik. Még akik egész héten szorgoskodnak, azok is abbahagyják a munkát. Nekünk, keresztyéneknek a vasárnap ilyen ünnep. Ilyenkor igyekszünk időt szánni Isten Igéjére is. Ez a nap az istentisztelet különleges napja.

A templom harangja istentiszteletre hívogat.

Mi történik az istentiszteleten? Gondoljuk végig együtt.

Jézus maga is olvasott fel a zsinagógában és magyarázta a Szentírást. Ezt mondta: „*Ma teljesedett be az írás...*”, vagyis rólam írtak a szent könyvekben a próféták, akiknek Isten megmutatta a jövőt. A református istentisztelet Jézusról szól. A templomban az Ő életéről, tetteiről, tanításairól hallhatunk.

	JÉZUS KORÁBAN, IZRÁELBEN	NAPJAINKBAN, MAGYARORSZÁGON
Ünnepnap neve	A hetedik nap neve: sabbat	Vasárnap
Istentisztelet neve	Zsinagógába mentek (A zsinagóga magyarul imaház)	Mi templomba járunk
Öltözködési szabályok	Befedték a fejüket	A férfiak leveszik a kalapot, sapkát
Hangszerek	Énekelünk: lant, citera, hárfa kíséri	Orgona, szól, ritkábban gitár, zongora, vagy egyéb hangszer
Testtartás ima közben	Imádkozunk: Ők fölemelt kézzel	Mi összekulcsolt kezekkel
Miből szól az Ige?	A rabbi a tekercsekből olvasott	A református lelkész a Bibliából olvas

Tudod-e?

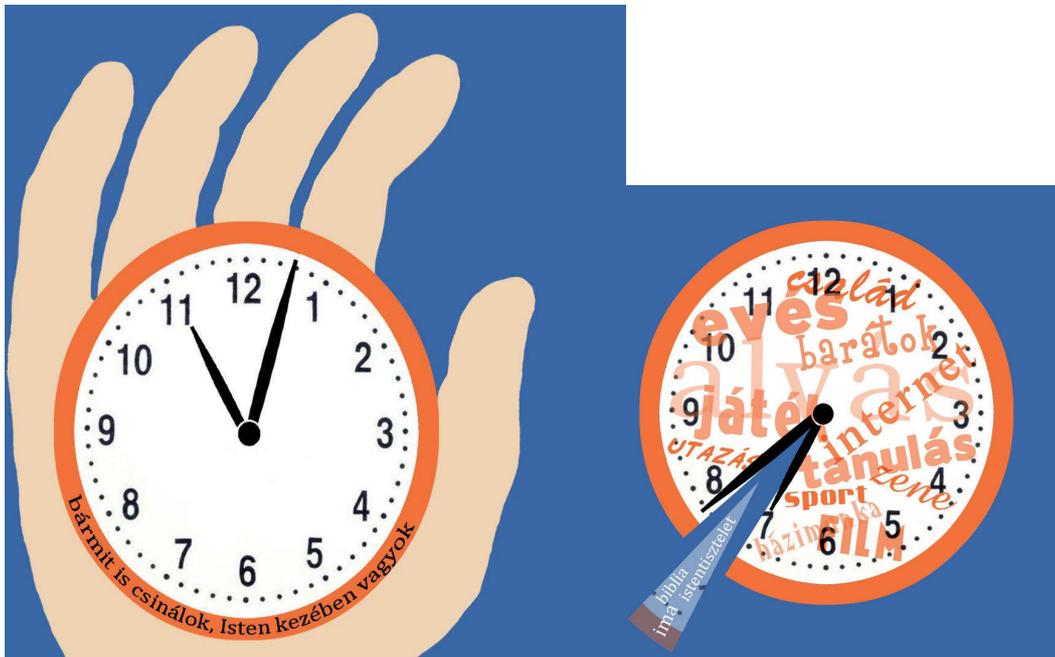
- Izráelben annyira komolyan vették a hetedik nap megszentelését, hogy ilyenkor nem is főztek, még tüzet sem gyújtottak. Előző nap mindent gondosan előkészítettek, így a hetedik nap már felszabadult a munka alól. Nem indultak hosszú útra sem, és nem cipeltek súlyos terhet. Egyetlen dologgal foglalkoztak: Isten Igéjével.
- Számunkra a vasárnap Jézus feltámadásának a napja, ezért ünnepeünk ezen a napon.
- István király kötelezővé tette az istentisztelet látogatását. Csak az maradhatott otthon, aki a tüzet őrizte.
- A vasárnap szavunk a vásárnap kifejezésből ered.
- István király rendelte el azt is, hogy a hetedik napon a templomos helyeken a templom mellett legyenek vásárok.

Feladattár

- Te mire szánod a héten a legtöbb idődet?
- A szüleid mivel töltik a legtöbb időt?
- Nem maradt ki valami fontos az elmúlt héten, amit szeretnél volna megtenni, de nem jutott rá idő?
- Te voltál már a templomban?
- Nálatok van gyermek-istentisztelet?
- Melyik a kedvenc éneked a református énekeskönyvből?
- Nézd meg a lap alján látható képeket és gondold végig, hogy mikor szánsz időt az Isten dolgaira!

Bibliai kvíz

- Mitől különleges számunkra a vasárnap?
- Mit jelent a hetedik nap megszentelése?
- Mi történik a református istentiszteleten?

23. „ISTEN, ÁLDD MEG A MAGYART...” NEMZETI IMÁDSÁGUNK, A HIMNUSZ

Jézustól tanult imádságunk az Úri imádság, más néven a „Miatyánk”. Ez minden keresztyén közös imádsága.

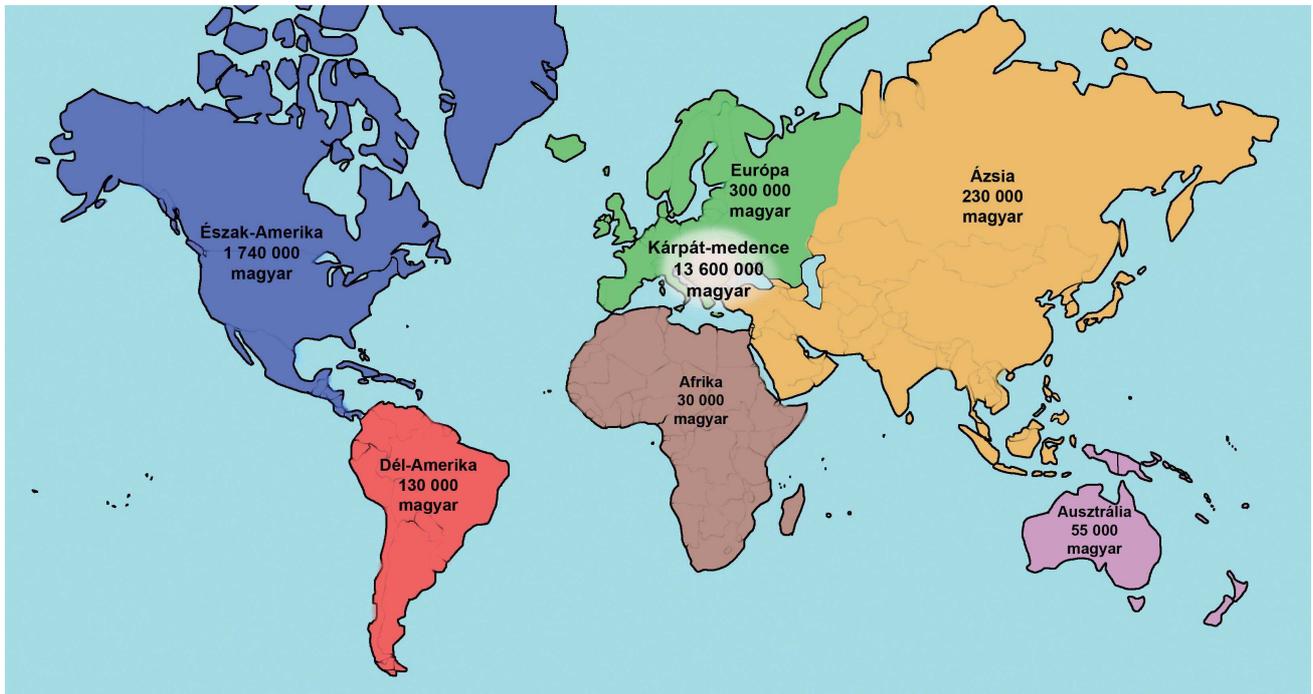
Van egy különleges imádságunk, amelyet minden magyar ember kívülről tud, akár hívő, akár nem. Ez az imádságunk a Himnusz. Nemzeti imádságnak is nevezzük. Összeköt minden magyar embert, akár az ország határain kívül, akár belül élnek.

A világon nagyon sok helyen élnek magyarok. A Himnusz nekik is azt jelenti, mint nekünk. Amikor éneklük, a hazájukért imádkoznak.

1844. március-április – Erkel Ferenc megírta a Himnusz zenéjét.

„Csend van. Ülök és gondolkodok: hát hogy is kellene azt a Himnuszt megcsinálni? Elém teszem a szöveget. Olvasom. Megint gondolkodok. És amint így elgondolkozom, eszembe jut az én első mesteremnek a szava, aki Pozsonyban tanított. Azt mondta: fiam, mikor valami szent zenét komponálsz, mindig a harangok szava jusson először eszedbe. És ott a szoba csöndességében megzendülnek az én fülemben a pozsonyi harangok. Áhítat száll meg. A kezemet a zongorára teszem, és hang-hang után olvad. Egy óra sem telik belé, megvan a Himnusz...”

(Gárdonyi Géza: Erkel emlékkönyv. 1910)

Magyarság világszerte

Kölcsey Ferenc: Himnusz

Isten, áldd meg a magyart
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Balsors, akit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
Mebűnhődte már e nép
A múltat s jövődőt!

Mit kér Istentől az író?

Isten áldását,
jóindulatának bőségét,
óvó szeretetét a bajban,
forduljon jóra nehéz sorsunk,
ne érjen minket többé
büntetése.

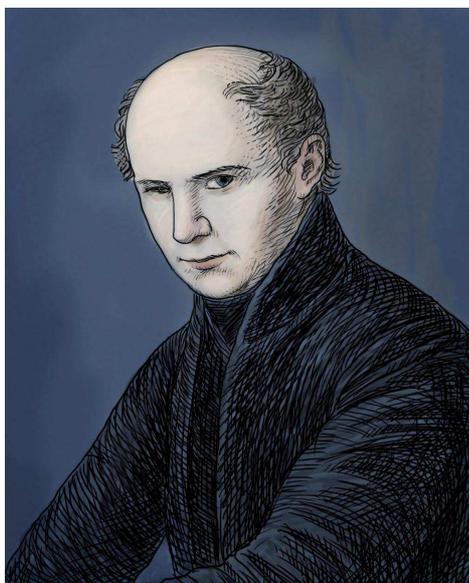
Tudod-e?

- A Himnusz először egy gőzhajó vízrebo-csátása alkalmával hangzott el nyilvánosan 1844-ben.
- Az 1848-as szabadságharc leverése után egy ideig betiltották a Himnuszt.

Feladattár

Beszélhettek a következő témáról!

- Szoktál másokért imádkozni?
- Kiért imádkoztál már?
- Imádkoztál már az országodért?
- Hogyan kapcsolódnak az alábbi szemé-lyek a Himnuszhoz? Mit tudsz róluk?

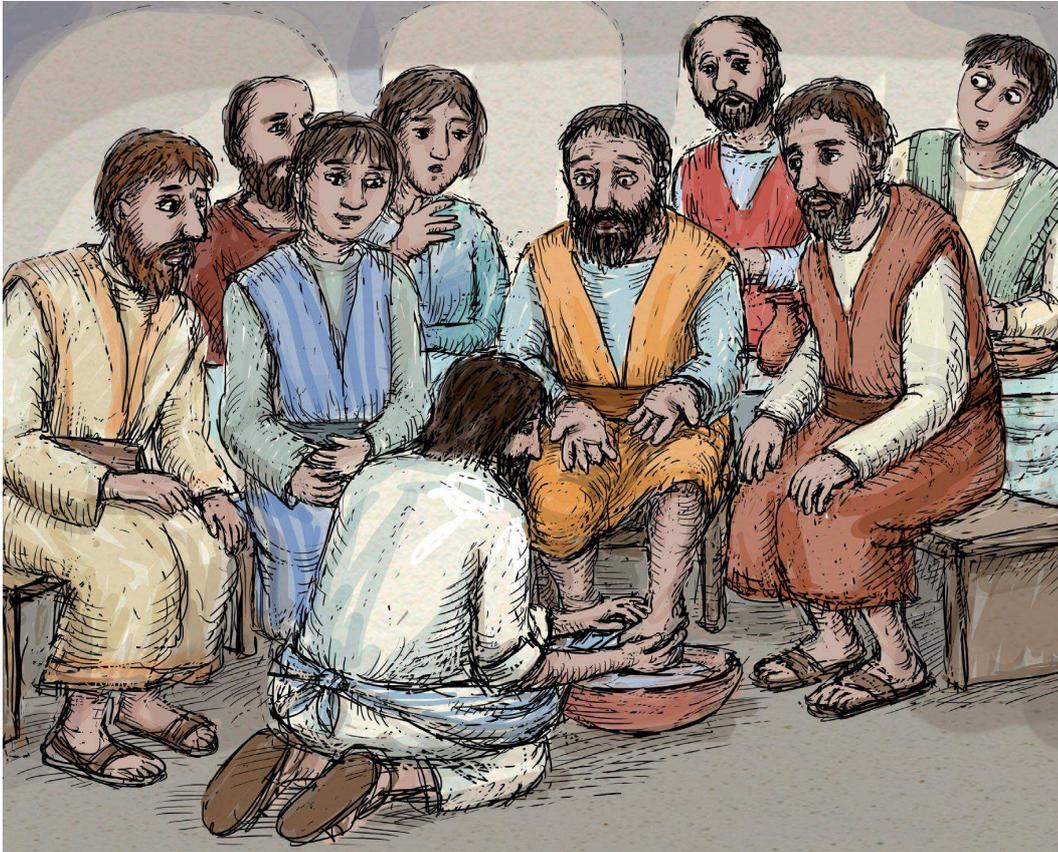

Kölcsey Ferenc

Erkel Ferenc

3. JÉZUS MEGMOSSA A TANÍTVÁNYAI LÁBÁT

AZ ALÁZATOS JÉZUS

(János 13,1–11)

A húsvét ünnepe előtt Jézus már tudta, hogy utoljára fog együtt vacsorázni a tanítványaival. A tanítványok mindent előkészítettek a különleges vacsorához. Jézus felállt, vizet öntött egy mosdótálba és elkezdte megmosni a tanítványai lábát. A tanítványok megdöbbenek. Nem értették, hogy mi történik. Miért mossa meg Jézus a lábukat? Úgy illene, hogy a tanítványok mossák meg Mesterük lábát! Mindenesetre csendben voltak, meg sem szólaltak. Csak az asztal végén ülő Simon Péter volt annyira bátor, hogy megkérdezte:

– *Uram, te mosod meg az én lábamat?*

Jézust nem érte váratlanul a kérdés, így válaszolt:

– *Amit én teszek, most még nem érted, de később majd megérted* – Péter hevesen tiltakozott az ellen, hogy Jézus a lábait megmossa. Azonban Jézus cselekedetei-

„Sokféle szándék van az ember szívében, de csak az Úr tervei valósulnak meg.”

Példabeszédek 19,21

nek mindig volt értelme. Most is tanítani akarta Pétert és a többi tanítványt, egy olyan tulajdonságra, amely elengedhetetlen a keresztyén ember számára. Arra akarta megtanítani őket, hogyan kell alázatosnak lenni egymással. Jézus csak ennyit válaszolt Péter tiltakozására:

– *Ha nem moslak meg, semmi közöd sincs hozzám* – Péterből ismét előbújt a heves természete, és most már kérte a Mestert, hogy a kezét, sőt a fejét is mossa meg. Jézus nyugalomra intette az izgatott tanítványt, és ezt mondta:

– *Aki megfürdött, annak csak arra van szüksége, hogy a lábát mossák meg, különben teljesen tiszta. Ti is tiszták vagytok, de nem mind.*

A tanítványok végül elfogadták, hogy Jézus alázatot gyakoroljon és megmossa a lábukat.

Tudod-e?

A bibliai időben a lábmosás mindennapi tevékenység volt. A kevés csapadék miatt a poros utakon könnyen bepiszkolódott a vándorok lába. A lábmosást rabszolgák végezték, de szokásban volt, hogy a tanítvány megmossa Mestere lábát, a feleség a férj lábát, illetve hogy a házigazda a kivételesen kedves vendégének.

Feladattár

- Az osztálytársaidal mindennap találkozol. De vajon fel tudod-e ismerni bármelyiküket, ha csak a lábukat látod? Egy bátor jelentkező, aki majd megpróbálja felismerni a lábukat, elvonul a terem végébe, vagy kimegy a teremből. Ezalatt öt osztálytárs egy takaró vagy lepedő mögé áll, úgy, hogy csak a lábuk látszódjon ki. A bátor jelentkezőt valaki, aki nem játszik, behívja, és megpróbál rájönni, hogy melyik lábna ki a tulajdonosa. Addig játszhatjátok, amíg mindenki sorra kerül. Ezután beszéljétek meg a feladat közbeni érzéseiteket, gondolataitokat!
- Játsszatok el párokban, szabadon választott szituációkat „szívesen szolgálok” címmel, amelyeket aztán a többiek előtt előadtok. Nehezíthettek a feladaton, ha pantomimként adjátok elő a kitalált szituációt! Beszélgetsetek közösen a látottakról!
- A lábmosás története húsvét előtt történt. Nézzetek utána, hogy mi a különbség a páska és a keresztyén húsvét eredete között! Készítsetek csoportokban egy képregényt mindkét eseményről. Osszátok fel egymás között, hogy a képregénynek melyik eseményét készítik a különböző csoporttagok!
- Szervezzetek meg egy közös programot, amelyen elmentek a közeletekben levő szociális otthonba, és felajánljátok segítségéteket. Számoljatok be a következő órán a tapasztalataitokról!

Bibliai kvíz

- Miért döntött úgy Jézus, hogy megmossa a tanítványai lábát?
- Ki volt az a tanítvány, aki tiltakozott a lábmosás ellen?
- Melyik tanítvány készült arra, hogy elárulja a Mesterét?

kérdésre, amit talán már te is feltettél magadnak: hogyan hihetnék Jézusban, ha nem látom? Nem látod, de megtapasztalhatod az Ő bátorítását, szeretetét, segítségét a mindennapjaidban, csak **hinned és bíznod kell Benne**. Az első lépés: tanulni Tőle, ahogy a tizenkét tanítvány tette. Figyeltek Rá, hallgatták Őt, bíztak Benne. Figyelhetsz Rá, és hallgathatod a Róla szóló történeteket a hittanórán, a gyermek-istentiszteleten, vagy amikor a családdal beszéltek Róla. Ugyanakkor bízhat Sz Benne, és elhitheted, hogy Ő a te Megváltó Jézusod is szeretne lenni.

Feladattár

- Alkossatok 5-6 fős csoportokat! 3 perc alatt írjatok le annyi, az Újszövetségben előforduló férfinévet, amennyire emlékeztek eddigi tanulmányaitok alapján! (Ha nemcsak gyorsaságra, hanem eredményességre is törekedtek, akkor az a csapat győz, aki a legtöbb olyan nevet tudta felsorolni, ami a többiekénél nem szerepelt!)
- A 21. században kibén és miben hisznek az emberek? Készítsetek egy montázst ezekről, és beszélgetsetek róla!
- A Bibliád segítségével nézz utána János evangéliuma 20 fejezetében, hogy milyen helyzetben hangzik el a Bibliában ez a pár szó: „és látott, és hitt”!
- Hasonlítsd össze a két helyzetet abból a szempontból, hogy kinek és mikor volt könnyebb hinni!

Bibliai kvíz

- Hol volt Tamás, amikor Jézus először megjelent a tanítványoknak?
- Milyen embernek láttad Tamást, amíg a történetet olvastad?
- Mire tanította Jézus Tamást?

Az „Aranykapu” Jeruzsálemben

ÉNEKELJÜNK!

I. SZÍVEMET HOZZÁD EMELEM

d

1. Szí - ve - met hoz - zád e - me - lem,
2. Ú - ta - id, U - ram, mu - tásd meg,
És ben - ned bí - zom, U - ram;
Hogy el ne té - ve - lyed - jem;
És meg nem szé - gye - nít - te - tem,
Te ös - vé - nyid - re ta - nítst meg,
Nem ne - vet sen - ki raj - tam,
Mi - ken in - tézd me - né - sem.
Mert szé - gyent nem val - la - nak,
És ve - zé - relj en - ge - met
A - kik hoz - zád e - se - dez - nek,
A te szent i - gaz I - géd - ben;
A - zok pi - ron - kod - ja - nak,
Ol - tal - mazd é - le - te - met,
A - kik hi - tet - le - nül él - nek.
Mert ben - ned bí - zom, Úr Is - ten.

♫: Cl. Marot – Szenci Molnár Albert (25. zsoltár)

♪: L. Bourgeois

📖: Ref. Énekeskönyv – 25.

5. Az Istennek minden úta
Kegyesség és nagy hűség
Azoknak, kik mondására
Gondot tartnak mindvégig.
Énnékem kegyelmezz meg,
Uram, a te szent nevedért.
És bűnömet bocsásd meg,
Ne ostorozz nagy voltáért!

6. Aki az Úr Istent féli
És tiszteli szívében,
Azt ő nagy híven vezérli
Igaz ösvényeiben.
Nagy békességben annak
Minden jó bőven adatik
És ő maradékinak
Gazdag örökség hagyatik.

7. Az igaz istenfélőknek
Megjelenti titkait,
És az őbenne hívőknek
Megmutatja kötését.
Istenhez szemeimet
Felemelem szüntelenül,
Ő megőriz engemet,
Lábam kivonssza a tőrből.

8. Térj azért hozzám, Istenem,
Tekints reám kegyesen,
És kegyelmezz meg énnékem,
Mert élek szegénységben.
Nyavalyája szívemnek
Napról napra mind öregbül;
Uram, add végét ennek,
Végy ki engem ez ínségből!

Ennél a 16. századi éneknél az akkor általános ♩ mérőütést alkalmaztuk, tehát énekléskor a ♩ egyenlő a mai „tá” értékkel (kb. másodpercenként 1 ütés), míg a ♩ „titi”-nek felel meg.

2. ADJATOK HÁLÁT AZ ISTENNEK

d

1. Ad - ja - tok há - lát az Is - ten - nek,

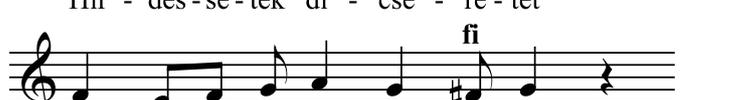
I - mád - koz - za - tok szent ne - vé - nek!

fi

Hir - des - sé - tek di - csé - re - tét

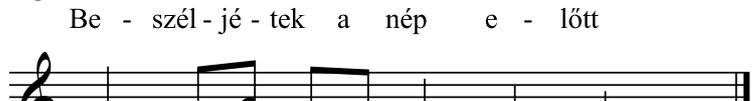
fi

És min - den jó - té - te - mé - nyét!

Be - szél - jé - tek a nép e - lőtt

Nagy csu - dá - it, me - lye - ket tött!

♩: Th. de Bèze – Szenci Molnár Albert (105. zsoltár)

♪: Genf 1562.

📖: Ref. énekeskönyv – 105.

2. Néki vígan énekeljétek,
Sok csuda dolgát dicsérjétek!
Magasztaljátok szent nevét,
Kik szívből féltétek őtet!
Örvendjen azoknak szívek,
Kik az Úrról emlékeznek!

3. Keressétek e kegyes Urat
És az ő színét és hatalmát!
Meggondoljátok dolgait,
Ne felejtsetek csudáit!
Ítéletit hirdessétek,
Melyek ő szájából jöttek!

23. Népét vígsággal ő kihozta,
Választott népét vigasztalta.
A pogányok tartományát,
Ezeknek adta országát,
Mit kezükkel munkálkodván,
Szerzettek volt ez országban.

24. Ezt nékiek azért mívelte,
Hogy gondjuk legyen törvényére,
Hogy fogadják meg ő szavát,
Megtartsák parancsolatát,
És örökké megőrizzék,
Melyért dicséret Istennek!

3. ÁLDJÁTOK AZ ÚR NEVÉT

1. Áld - já - tok az Úr ne - vét,

A - kik ne - ki szol - gál - tok!

Ma - gasz - tal - já - tok ő - tet,

Kik hív szol - gá - i vagy - tok,

Kik ál - lo - tok há - zá - ban

És jár - tok tor - ná - ci - ban.

♩: Th. de Bèze – Szenci Molnár Albert (135. zsoltár)

♩: Genf 1562.

♩: Ref. énekeskönyv – 135.

2. Dicsérjétek, mert jó ő,
Áldjátok ő szent nevét,
Mert ő igen jókedvű!
Jákóbot, mint ő népét,
Izráelt elválasztá,
Örökévé foglalá.

3. Mert tudom, hogy ez Isten
Erősb más isteneknél,
Hatalma nagy mindenben;
Isteni beszédével,
Amit akar az égen,
Megtészi földön, vízen.

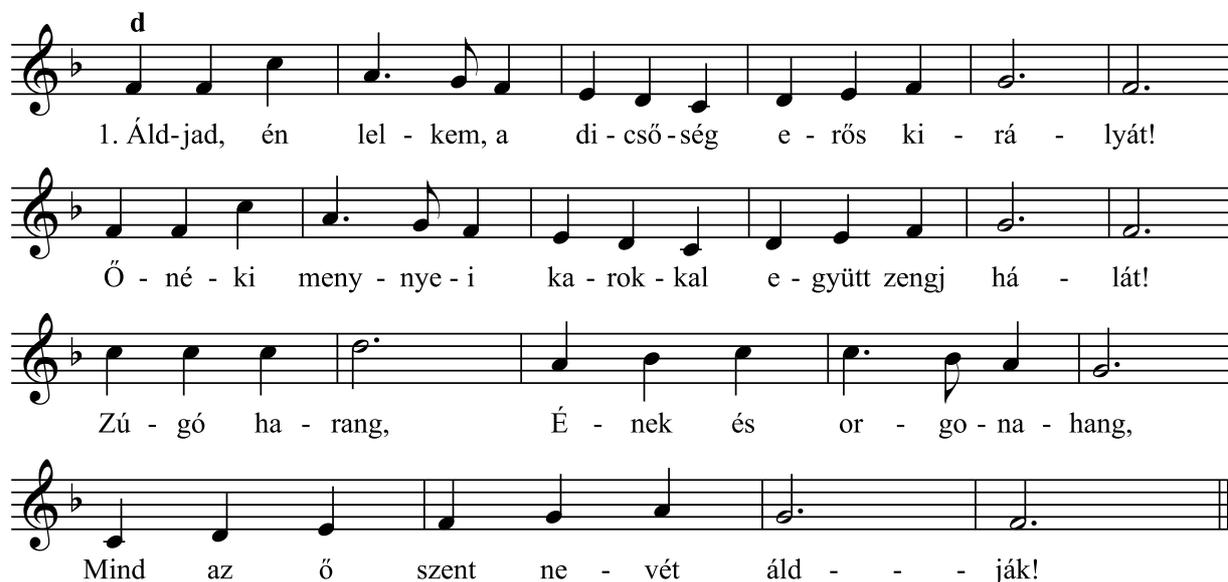
8. Megáll örökké neve
És szent emlékezete.
Ítéli hatalmában,
Népét igazságában;
Szolgáinak az Isten
Megkegyelmez kegyesen.

12. Kik az Urat féltitek,
Szent nevét dicsérjétek!
A Sionról áldjátok
És őt magasztaljátok
Az ő lakóhelyében,
A szent Jeruzsálemben!

Ennél a 16. századi éneknél az akkor általános ♩ mérőütést alkalmaztuk, tehát énekléskor a ♩ egyenlő a mai „tá” értékkel (kb. másodpercenként 1 ütés), míg a ♩ „titi”-nek felel meg.

4. ÁLDJAD, ÉN LELKEM

d

1. Áld-jad, én lel - kem, a di - cső - ség e - rős ki - rá - lyát!
Ő - né - ki meny - nye - i ka - rok - kal e - gyütt zengj há - lát!
Zú - gó ha - rang, É - nek és or - go - na - hang,
Mind az ő szent ne - vét áld - - - ják!

2. Áldjad Őt, mert az Úr mindent oly szépen intézett!

Sasszárnyon hordozott, vezérelt, bajodban védett.

Nagy irgalmát

Naponként tölti ki rád:

Áldását mindenben érzed.

3. Áldjad Őt, mert csodaképpen megalkotott téged,

Elkísér utadon, tőle van testi épséged.

Sok baj között

Erőd volt és örömed:

Szárnyával takarva védett.

4. Áldjad Őt, mert az Úr megáldja minden munkádat,

Hűsége, mint az ég harmatja, bőven rád árad.

Lásd: mit tehet

Jóságos Lelke veled,

És hited tőle mit várhat.

5. Áldjad az Úr nevét, Őt áldja minden énbennem!

Őt áldjad, lelkem, és Róla tégy hitvallást, nyelvem!

El ne feledd:

Napfényed Ő teneked!

Őt áldjad örökké! Ámen.

z: J. Neander – Csomasz Tóth Kálmán (103. zsoltár alapján) *♪*: Stralsund, 1665. *📖*: Ref. énekeskönyv – 264.

7. KRISZTUS URUNKNAK

1. Krisz - tus U - runk - nak ál - dott szü - le - té - sén,
An - gya - li ver - set mond - junk szent ün - ne - pén,
Mely Bet - le - hem - nek me - ze - jé - ben ré - gen
Zen - gett ek - kép - pen:

2. A magasságban dicsőség Istennek,
Békesség légyen földön embereknek,
És jóakarát mindenféle népnek
És nemzetségnek!

3. A nemes Betlehemnek városába'
Gyermek született szűztől e világra,
Örömet hozott Ádám árváira,
Maradékira.

4. Eljött már, akit a szent atyák vártak,
A szent királyok akit óhajtottak,
Kiről jövendőt próféták mondtak,
Nyilván szólottak.

5. Ez az Úr Jézus, igaz Messiásunk,
Általa vagyunk bűnünkből váltságunk,
A mennyországban örökös lakásunk,
Boldogulásunk.

6. Hála legyen mennybéli szent Atyánknak,
Hála legyen született Jézusunknak,
És Szentléleknek, mi vigasztalónknak,
Bölcs oktatóknak!

7. Ó, örök Isten, dicső Szentháromság,
Szálljon mireánk mennyei vigasság,
Távozzék tőlünk minden szomorúság,
Légyen vidámság!

♩: Pécselyi Király Imre ♪: Debrecen 1774. 📖: Ref. énekeskönyv – 315.

8. ITT AZ ÍRÁS, DÁNIEL

1. „Itt az í - rás, Dá - ni - el, Is - te - ned - nek vé - ge,
Má - tól a nagy ki - rály e - lőtt hullj csak térd - re!

2. Ha a végzést megszegend,
fohászt küldsz az égbe,
Úgy bizony életed
oroszlánok étke.”

3. Térdre borult Dániel
mégis otthonába’,
Tudta, hogy hú az Úr,
s ígétét állja.

4. Rajtakapták azonnal
– ahogy kigondolták –,
S győztesen, vigadva
a verembe dobták.

5. De a király nem örült,
szíve szomorú volt,
Éjszaka csöndben a
veremhez ment, s így szólt:

6. „Meghallod-e szavamat,
ha neved kiáltom?
Dániel, Dániel!
Élsz-e még barátom?”

7. Csöndes mélyből hang felelt:
„Ó, királyom, élek!
Istenem angyala
két kezével védett.”

8. Hú az Úr, csak Őt imádd,
hisz téged megváltott,
Ő legyen örökre
Istened, királyod!

✍: Kádár Ferenc

🎵: Népi gyűjtés

📖: Dicsérvétek az Urat! (1986.) – 5. / Jertek, énekeljünk! – 206.

9. ÉN JÉZUST HIRDETEM

SZ
1. 2.
Én Jé - zust hir - de - tem, nem te - he - tek más - ként,
Ben - ne né - kem Is - ten hú sza - ba - dí - tót í - gért.

✍: Vizi István 🎵: Bárdos Lajos 📖: Jézushoz jöjjetek! – 104.

10. FELVIRRADT ÁLDOTT

r

1. Fel - vir - radt ál - dott szép na - punk,
Ma tel - jes szív - vel vi - ga - dunk,
Ma győz a Krisz - tus, és ha int,
Rab lesz sok el - len - sé - ge mind.
Hal - le - lu - ja!

♫: N. Herman – Áprily Lajos

♪: N. Herman

📖: Ref. énekeskönyv – 356.

2. Az ősi kígyót, bűnt, halált,
Kínt, poklot, szenvedés jáját
Legyőzte Jézus, Mesterünk,
Ki most feltámadott nekünk.
Halleluja!

3. Az élet győz, a mord halál
A prédát visszaadta már,
Nagy úrságának vége lett,
Krisztus hozott új életet.
Halleluja!

4. A nap s a föld s minden, mi él,
Ma bűt örömmel felcserél,
Mert a világnak zsarnoka
Nem kelhet többé fel soha.
Halleluja!

5. Mi is éljünk vigadva hát,
Daloljunk szép halleluját,
Hadd zengje Krisztust énekünk,
Ki sírből feltámadt nekünk!
Halleluja!

II. SZÍVEM CSENDEN

d

1.

Szí - vem csend - ben az Úr - ra fi - gyel, ki se - gít,

2.

szí - vem csend - ben az Úr - ra fi - gyel, ki se - gít,

3.

szí - vem csend - ben az Úr - ra fi - gyel.

♫: Cseri Kálmán ♪: Német dallam 📖: Dicsérjétek az Urat! (1986.) – 47.

12. HINNI TANÍTS

m

1. Hin-ni ta - níts, U - ram, kér-ni ta - níts!

fi **f**

Gyer-me-ki, nagy hi-tet kér-ni ta - níts!

In-dítsd fel szí-ve-met, Buz-dul-jon fel, ne-ked

Gyűj - te - ni lel - ke - ket! Kér-ni ta - níts!

♩: R. Mascher – Thaly Loránt

♪: M. Ramsey

📖: Ref. énekeskönyv – 479.

2. Hinni taníts, Uram, kérni taníts!
Lélekből, lelkesen kérni taníts!
Üdvözítöm te vagy,
Észt, erőt, szívet adj,
Lelkeddél el ne hagyj! Kérni taníts!

3. Hinni taníts, Uram, kérni taníts!
Gyorsan elszáll a perc: kérni taníts!
Lásd gyengeségemet,
Erősíts engemet,
Míg diadalt nyerek: Kérni taníts!

4. Hinni taníts, Uram, kérni taníts!
Jézus, te visszajössz: várni taníts!
Majd ha kegyelmesen
Nézed az életem:
Állhassak csendesen. Hinni taníts!

13. TÉGY URAM ENGEM

m

Tégy, U - ram, en - gem ál - dás - sá, Lel - ke - det úgy vá - rom,

Tedd te a szí - vem há - lás - sá, hogy ne - ked szol - gál - jon!

Bár - ho - vá kül - desz, aj - kam - ról zeng - jen az új é - nek.

Tégy, U - ram, en - gem ál - dás - sá, oly sok a bús é - let.

♩ és ♪: Füle Lajos 📖: Dicsérvétek az Urat! (1986.) – 101.

14. VELEM VÁNDOROL

1.
 1. Ve - lem ván - do - rol u - ta - mon Jé - zus,
 Gond és fé - le - lem el nem ér.
 El - visz, el - se - gít en - gem a cél - hoz,
 Ő, a győ - zel - mes, hú ve - zér,
 Ő, a győ - zel - mes, hú ve - zér.

: Finn ének – Túrmezei Erzsébet

: A. Maasalo

: Krisztus az éneke – 655.

2. Velem vándorol utamon Jézus,
 Ott az oltalom hű szívén.
 Ha a szép napot fellegek rejtik,
 Ő az éltető, tiszta fény.
 Ő az éltető, tiszta fény.

3. Velem vándorol utamon Jézus,
 Bár az út néha oly sötét,
 Soha nincs okom félni a bajtól,
 Amíg irgalmas karja véd,
 Amíg irgalmas karja véd.

4. Velem vándorol utamon Jézus,
 Ez a vigaszom, baj ha jó.
 Bármilyen súlyosak rajtam a terhek,
 Segít hordani, ott van Ő,
 Segít hordani, ott van Ő.

5. Velem vándorol utamon Jézus,
 Túl a sír sötét éjjelén.
 Fenn a mennyei, angyali karban
 Nevét végtelen áldom én,
 Nevét végtelen áldom én.

15. ÚJ SZÍVET ADJ

1. Új szí - vet adj, U - ram, én - ne - kem,
 Új szí - vet adj, én Is - te - nem.
 A - mely csu - pán csak te - ér - ted ég,
 S vé - led jár szün - te - len, Csak vé - led szün - te - len.

: Vargha Tamás : Balla Péter : Krisztus az éneke – 789.

2. Nyájas, vidám, szelíd, jó szívet,
 Mely, Jézusom, te lakhelyed,
 Hol egyedül a te hangod szól,
 Mely véled van tele,
 Csak véled van tele.

3. Jézus, a te gyógyító kezéd
 Megfogta már a szívemet,
 S én is tudom, büntelen leszek
 Majd nálad odafenn,
 A mennyben odafenn.

16. JÖJJ, MONDJUNK HÁLASZÓT

SZ

1. Jöjj, mond - junk há - la - szót Hű száj - jal és hű szív - vel,
 2. Dús kin - csé - ből az Úr Jó bé - kes - sé - get ad - jon,
 3. Az A - tyát és Fi - út És a Szent - lel - ket ál - dom;

Mert raj - tunk itt az Úr Nagy cso - da - dol - got mí - vel.
 Hogy szí - vünk - ben a kedv Vig és de - rús ma - rad - jon.
 A menny U - rát, ki - ben Szent egy - be forrt a há - rom;

fi

Már a - nya - öl - ben is Volt min - dig gond - ja ránk,
 Ne hagy - ja hí - ve - it Bú - baj - ban so - ha - sem,
 A - ki úgy szól ma is, A - hogy ré - gen - te szólt,

A sok jót, mely - lyel áld Ki sem mond - hat - ja szánk.
 A rossz - tól óv - ja meg Itt s túl ez é - le - ten.
 Nem vál - to - zik: Az Ó, És az lesz, a - ki volt.

♩: M. Rinckart – Áprily Lajos ♪: J. Crüger 📖: Ref. Énekeskönyv – 167.

17. MEGÁLL AZ ISTENNEK IGÉJE

d

Meg - áll az Is - ten - nek i - gé - je,

És nem áll - hat sen - ki el - le - ne,

A nagy Is - ten va - gyon mi - ve - lünk,

És Szent - lel - ke la - ko - zik ben - nünk.

♩: M. Luther – 1560. Huszár Gál közlése

♪: Kolozsvár 1907. (M. Luther)

📖: Ref. énekeskönyv – 171.

18. MEGTÉRT PÁL

1. Meg - tért Pál a da - masz - ku - szi cso - da ál - tal,
 Ott az ú - ton ta - lál - ko - zott Krisz - tu - sá - val,
 Min - den ré - git kár - nak í - télt,
 Meg - ta - lál - ta ak - kor lel - ke bé - kes - sé - gét.

2. Mit kell nékem, Uram Jézus, cselekednem?

Hogy járhatnék kedved szerint életemben?

Formálj engem drága szóddal,

Akaratom győzd le égi hatalommal!

3. Többé másnak nem élek én, csak az Úrnak,

Hitben járok, ellenállok a gonosznak.

Nem félek már gáncstól, gúnytól,

Vallást teszek mindig bátran a Krisztusról.

✍: Gerzsenyi Sándor

📖: Dicsérvétek az Urat! (1986.) – 13.

19. MINDEN TEREMTETT ÁLLATOK

Min - den te - rem - tett ál - la - tok
 Mind ad - jon há - lát Is - ten - nek,
 Az Úr Is - tent áld - ják.
 Ki él e föl - dön lenn,
 Né - ki sok - e - zer an - gya - lok
 Mint menny - ben an - gyal - se - re - gek
 „Szent, szent, szent” azt mond - ják.
 Őt zen - gik szün - te - len!

✍: P. Gerhardt – Debrecen 1756. (Varjas János ?) / Túrmezei Erzsébet (2.vszk.)

🎵: J. Crüger

📖: Ref. énekeskönyv – 160. / Krisztus az énekem – 769.

20. ÖRVENDEZZETEK

1. Ör - ven - dez - ze - tek Az e - rős Is - ten - nek!
 2. Szép di - csé - re - tet Né - ki mond - jon min - den!
 3. Most ez új hó - ban Né - ki ör - ven - dez - zünk
 (évben)

É - ne - kel - je - tek Di - csé - re - te - ket,
 Lan - tok - ban ő - tet És ci - te - rák - ban
 Trom - bi - ta - szó - ban! Ren - delt i - dők - ben,

Szép é - ne - ke - ket Já - kób Is - te - né - nek!
 Di - csér - jük ví - gan Né - ki zen - ge - dez - vén!
 Víg ün - ne - pünk - ben Il - lik é - ne - kel - nünk!

♫: Th. de Bèze – Szenci Molnár Albert (81. zsoltár)

♪: Genf 1562.

📖: Ref. énekeskönyv – 81.

9. Hallgasd meg, népem,
 És közlöm tevéled
 Vádló beszédem!
 Halld meg, Izráel,
 Amit szám beszél,
 És azt jól megértсед:

10. Néked ne legyen
 Idegen istened,
 De egyedül én!
 Csak engem tisztelj,
 Senki más ne félj.
 Nevemet becsüljed!

11. Én vagyok neked
 Istened egyedül;
 Ínségben téged
 Én megtartalak
 És kihozalak
 Egyiptom földébül.

Ennél a 16. századi éneknél az akkor általános ♩ mérőütést alkalmaztuk, tehát énekléskor a ♩ egyenlő a mai „tá” értékkel (kb. másodpercenként 1 ütés), míg a ♪ „titi”-nek felel meg.